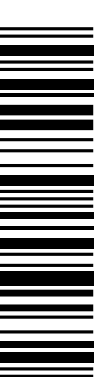

TRIMITAS

GERIAUSIO ŠAULIŲ SKYRIAUS VARŽYBOS

9771392475004

1,99 €

VLADO PUTVINSKIO-PŪTVIO METAI

KŪRYBINIŲ RAŠINIŲ IR POEZIJOS KONKURSAI VLADAS PUTVINSKIS-PŪTVIS LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGOS ĮKŪRĖJAS IR IDEOLOGAS

LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGA IR
LŠS VLADO PUTVINSKIO-PŪTVIO
KLUBAS KVIEČIA 9-12 KLASIŲ
MOKSLEIVIUS DALYVAUTI
KŪRYBINIŲ RAŠINIŲ IR POEZIJOS
KONKURSE.

DARBŲ LAUKSIME IKI 2023 M. BIRŽELIO 9 D.
EL. P.: STASYS.IGNATAVICIUS@SAULIUSAJUNGA.LT

KONKURSO NUOSTATAI SKELBIAMI
WWW.SAULIUSAJUNGA.LT

ORGANIZATORIAI

LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGA

LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGOS
VLADO PUTVINSKIO-PŪTVIO KLUBAS

© „Trimitas“, 2023
Leidinio indeksas 5291.
ISSN 1392-4753

Autorių dėmesiui - medžiagų
kitam numeriui laukiame iki
einamojo mėnesio 10 dienos
imtina!

LIETUVOS ŠAULIŲ ŽURNALAS

TRIMITAS

2023 m. Nr. 4 (1372)
Tiražas 1500 egz.

Išleidžiamas
paskutinę kiekvieno
mėnesio savaitę.

ŠIAME NUMERYJE:

- 2 **LŠS KRONIKA.** Belgijos ir Nyderlandų karalystėse gyvenantys lietuviai davė šaulio priesaiką | LAURYNAS GERIKAS, EVALDAS LABANAUSKAS
- 3 **LŠS KRONIKA.** Su velykine nuotaika - į trasą pakilimo taku | JULIUS URBONAS
- 4 **LŠS KRONIKA.** LŠS kovinė vėliava perduota plk. lt. Linui Idzeliui
- 6 **JAUNIEJI ŠAULIAI.** Pavasario atostogos - jaunųjų šaulių stovyklose | DOVILĖ PUKERTAITĖ
- 8 **PRATYBOS.** Stiprėja Utenos šaulių karinis rengimas | EMILIS ASTIKAS
- 10 **VARŽYBOS.** Geriausio šaulių skyriaus varžybos | VALDAS KILPYS
- 14 **IŠMOKTOS PAMOKOS.** Kaip paruošti ekipuotą Baziniam šaulio įgūdžių kursui | GABRIELIUS E. KLIMENKA, EDUARDAS KLIMENKA
- 18 **PLAKATAS.** Minosvaidis „Expal 120-XM2-SM“
- 20 **NUOMONĖ.** Neapykantos autostrados ir šunkeliai | VALDAS KILPYS
- 22 **CIVILINĖ SAUGA.** Slėptuvės: ką derėtų žinoti? I dalis | KĘSTUTIS ŠČEVINSKAS
- 24 **INSTRUKTORIAI KALBA.** Lukas Vaičiulis: „Instruktorius - tai mokytojas“ | DOVILĖ PUKERTAITĖ
- 26 **GINKLO BROLIAI.** Karas, kuris niekada nesibaigia | VYTAUTAS UMBRASAS
- 28 **SAJA.** Faktų tikrinimas interneto vartotojo kasdienybėje. I dalis | GERTRŪDA ŠITKAUSKAITĖ
- 32 **V. PUTVINSKIO-PŪTVIO KLUBAS.** Emilijos Putvinskaitės-Pūtvytės 115-osioms gimimo metinėms | STASYS IGNATAVICIUS
- 34 **ĮDOMIOJI ISTORIJA.** Kauno konkė | BIRUTĖ MALAŠKEVIČIŪTĖ

Vyr. redaktorė Dovilė Pukertaitė
Kalbos redaktorė Sandra Balžekaitė
Korespondentas Valdas Kilpys
Dizainas Greta Janutytė,
Paulius Budrikis (CRITICAL)

Redakcijos kolegija:
Žilvinas Neliubšys (CV narys)
Aurimas Navikas (CV narys)
Augustas Žukauskas (CV narys)
Gertrūda Šitkauskaitė (neformaliojo švietimo mokytoja)
Irena Šalaviejiienė (išėmimo šaulė)

Viršelio autorius: Valdas Kilpys

Leidėjas: Lietuvos šaulių sąjunga
facebook.com/sauliusajunga.lt

Adresas: Laisvės al. 34, LT-44240 Kaunas, Lietuva.
el. p. redakcija@sauliusajunga.lt

Kasdienes naujienas apie Lietuvos šaulių sąjungą skaitykite
oficialiame tinklalapyje www.sauliusajunga.lt

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių
nuomone. Rankraščiai negrąžinami ir nerecenzuojami.

Dėl spaudos broko kreiptis į spaustuvę.
Spausdino UAB „JUDEX SPAUDA“
Europos pr. 96C, LT-46351, Kaunas

Projektą „Visuomenė karo akivaizdoje: paradigmos kaita“
(straipsniai: „Neapykantos autostrados ir šunkeliai“) remia
Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas.

2023 m. skirta 4 000 eurų.

BELGIJOS IR NYDERLANDŲ KARALYSTĖSE GYVENANTYS LIETUVIAI DAVĖ ŠAULIO PRIESAIKĄ

1

TEKSTAS: Laurynas Gerikas ir
Evaldas Labanauskas

NUOTRAUKA: Tomas Razmus

Kovo 25 dieną Lietuvos Respublikos ambasadoje Belgijoje iškilmingos ceremonijos metu dalyvaujant būriui garbingų svečių – Lietuvos Respublikos ambasadorei Belgijos Karalystėje Ritai Kazragienei, admiralui Arūnui Mockui, brigados generolui Raimundui Vaikšnoriui, Lietuvos Respublikos Seimo nariui prof. Valdui Rakučiui bei broliams ir sesėms iš Liuksemburgo, prisiekė nauji Lietuvos šaulių sąjungos nariai – Belgijos ir Nyderlandų Karalystėse gyvenantys lietuviai.

„Labai džiaugiuosi, kad mūsų gretas papildė užsienyje gyvenantys lietuviai. Didžiuojuosi savo tautos žmonėmis“, – sakė Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės vadas majoras Mindaugas Milius.

Lietuvos Respublikos ambasadorė Belgijos Karalystėje R. Kazragienė, pasveikinusi šaulius, padėjo daugiausia prie būrio įsteigimo prisidėjusiam šauliui Karoliui Januškai ir išreiškė viltį, kad organizacija bei jos nariai taps tiltu tarp Rytų ir Vakarų, kad savo asmeniniais pavyzdžiais ir veiklomis griaus mitus apie šių dienų realijas, padės kovoje su pavojais demokratijai ir laisvei ne tik mums broliškoje Ukrainoje ar Tėvynėje, bet ir valstybėse, kuriose jos turi reziduojančius diplomatus.

Priesaiką davęs šaulys išreiškė lūkestį, kad visi prisiekusieji pateisins šaulio vardą ir įdės savo indėlį išeivijoje. „Buvau apsisprendęs tapti šauliu, tačiau Lietuvoje niekaip nepavykdavo to padaryti. Šiais metais turbūt atėjo tinkamas momentas, įvyko lūžis ir šauliai aktyviau pradėjo steigti išeivijoje. Belgijoje ir Nyderlanduose susivienijome, įdėjome nemažai pastangų ir turime ilgai lauktą

rezultatą – šiandien prisiekėme. Ateityje mūsų laukia dar ilgas kelias ir daug darbo, kol pateisinsime šiandienos priesaika gautą garbingą šaulio vardą“, – sakė Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės atskirojo būrio vadu išrinktas Laurynas Gerikas.

Po iškilmingos ceremonijos Lietuvos Respublikos Seimo narys prof. V. Rakutis skaitė paskaitą apie išeivijos laisvės kovas bei šaulių atsiradimą. Iškilmingą renginį vainikavo griausmingas naujai susikūrusios dainuojančių vyrų grupės ir Belgijos folkloro grupės „Rasos“ istorinių-karinių dainų „Dėl žalio žolyno“ koncertinės programos pasirodymas. x

1. Užsienyje gyvenantys lietuviai
buriasi po šaulių vėliava.

SU VELYKINE NUOTAIKA – Į TRASĄ PAKILIMO TAKU

1

TEKSTAS IR NUOTRAUKA:
Julius Urbonas

Balandžio 8 dieną, šeštadienį prieš Velykas, šiauliuose įvyko jau tradiciniu tapęs bėgimas kilimo ir tūpimo taku „Runway Run’23“. Neįprastai lietingai prasidėjęs rytas, atrodė, atbaidys daugelį renginio dalyvių, tačiau atšauraus oro nepabijojo ir bėgime dalyvavo net 7 000 dalyvių, tarp kurių buvo daugiau nei 100 šaulių iš visos Lietuvos. Šiomet renginys buvo skirtas paminėti Lietuvos partnerystės NATO 19-ąsias metines.

Orams apimus, entuziastingai nusiteikę šauliai leidosi į starto vietą, kurioje turėjo galimybę susitikti su kolegomis iš kitų rinktinių, apšilti ir, žinoma, „palenktyniauti“ su dviem Portugalijos oro pajėgų naikintuvais „F-16“. Distanciją kartu su šauliais įveikė ir sportininkai, jaunimo būrelių nariai, organizacijų atstovai, teisėsaugininkai, Lietuvos kariuomenės ir šiuo metu NATO oro policijos misiją atliekantys Portugalijos ir Rumunijos kariai.

Tradicškai 3 000 metrų kilimo ir tūpimo taku nubėgę šauliai turėjo galimybę susipažinti su Lietuvos kariuomenės ir NATO sąjungininkų karine technika, orlaiviais ir ginkluote, pabendrauti su kariais, dalyvauti J. Basanavičiaus karo medicinos tarnybos ir Šiaulių Birutiečių mokymuose, pasimatuoti istorinę Lietuvos kario aprangą, šarvus, pasivaišinti arbata ir bandelėmis ir likusią renginio dalį pasiklausyti DJ Mamanios ir Vido Bareikio pasirodymų.

„Renginyje patiko daug kas – ir naikintuvų skrydis, ir koncertas, ir renginio atmosfera. Žmonės buvo labai pozityviai, sportiškai nusiteikę, ant tako matėme ne tik karius, bet ir paprastus civilius su savo šeimomis, sportininkus, darbininkus. Buvo ir labai daug šaulių, galėjau susitikti su senais pažįstamais iš kitų rinktinių, pabendrauti, prisiminti, ką kartu nuveikėme. Žinoma, oras buvo nekoks, bet neišsigandome – visi bendrai įveikėme bėgimą. Buvo smagu matyti tiek daug čia dalyvaujančių patriotiškų, motyvuotų žmonių. Manau, kad tokių renginių, švenčančių Lietuvą, švenčančių NATO, kasmet turėtų būti vis daugiau“, – įspūdiškai apie renginį pasidalijo Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės šaulė Monika.

Šis renginys tik dar kartą įrodė, kad tiek šauliai, tiek kariai, tiek civiliai gali susiburti dėl ambicingo tikslo – praleisti ilgą Velykų savaitę ne tik šventiškai, bet ir patriotiškai bei sportiškai. x

1. Bėgimas 3 000 metrų kilimo ir
tūpimo taku: šauliškos uniformos
buvo matyti viso bėgimo metu.

2

1

LŠS KOVINĖ VĒLIAVA PERDUOTA PLK. LTN. LINUI IDZELIUI

„Trimito“ informacija

Antrąją balandžio dieną Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje vyko Lietuvos šaulių sąjungos kovinės vėliavos perdavimo ceremonija naujam Lietuvos šaulių sąjungos vadui plk. ltn. Linui Idzeliui.

3

Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelis prisipildė šauliškomis uniformomis apsirengusių šaulių. Nenuostabu, suvažiavo šauliai iš visos Lietuvos. Rinktinių atstovai atvyko ne tik su kovinėmis vėliavomis ir jas lydintiomis vėliavos grupėmis, bet ir kiekvienai rinktinei atstovavo nemenkas skaičius šaulių, kurie darniai rikiavosi aikštės centre, šalia iškilų Lietuvai nusipelnusių žmonių biustų.

Vėliavos perdavimas vyko laikantis tradicijų: iš krašto apsaugos ministro Arvydo Anušausko rankų vėliavą gavęs naujai pareigas eiti pradantis vadas ją pabučiavo prieš rikiuotę ir perdavė toliau saugoti LŠS štabo garbės sąrgybos vyrams.

Renginio metu naująjį Šaulių sąjungos vadą pasveikino krašto apsaugos ministras A. Anušauskas. Jo teigimu, pasikeitusi geopolitinė situacija lėmė per pastaruosius metus itin išaugusį Lietuvos šaulių sąjungos narių skaičių. „Siekiant tinkamai aprūpinti besiplečiančią organizaciją, kuri prisideda prie pasirengimo valstybės gynybai ir pilietiniam pasipriešinimui, 2023 metais jai skirtas 10,8 mln. eurų finansavimas – penkis kartus didesnis nei užpernai“, – sakė krašto apsaugos ministras A. Anušauskas.

Sveikinimo kalboje LŠS vadas plk. ltn. L. Idzelis pristatė Šaulių sąjungos viziją. Pasak naujojo vado, itin daug dėmesio turi būti skiriama šaulių mokymo pajėgumams.

Užsidėk šalmą ir neperšaujamą liemenę, pritūpk, pašliaušk ir suprasi, kur tavo vieta, – plk. ltn. Linas Idzelis.

1. Iškilmingoje šaulių rikiuotėje ir koviniai šauliai.
2. Rinktinių vadai LŠS kovinės vėliavos perdavimo ceremonijoje.
3. Naujasis Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. Linas Idzelis sveikino šaulius ir pristatė LŠS viziją.

2

3

Kiekvienas šaulys privalo rasti savo vietą organizacijoje. „Užsidėk šalmą ir neperšaujamą liemenę, pritūpk, pašliaušk ir suprasi, kur tavo vieta“, – nevyniojo žodžių į vatą plk. ltn. L. Idzelis. Jo teigimu, gyvename šalia ugnikalnio, todėl privalome būti dėmesingi ir susikaupę. „Susitiksime pratybose“, – baigė sveikinimą vadas.

Iškilmėse taip pat dalyvavo Lietuvos kariuomenės padalinių vadai, VRM struktūrų atstovai, Seimo nariai, buvę Lietuvos šaulių sąjungos vadai, šaulių sąjungos rinktinių vadai, Lietuvos šaulių sąjungos štabo darbuotojai, kiti svečiai. x

PAVASARIO ATOSTOGOS – JAUNŪJŲ ŠAULIŲ STOVYKLOSE

4

Daugiau nei 700 moksleivių pavasario atostogas leido šauliškose stovyklose. Vieni jaunieji šauliai ruošėsi ir tobulino žinias įvadinėse stovyklose, kad atėjus laikui įgytų I, II ar III pakopą, kiti siekė pagerinti įgūdžius specializuotose lyderystės ir sporto, topografijos ir radijo ryšio operatoriaus, gero šaulio ir orientavimosi vietovėje stovyklose.

TEKSTAS: Dovilė Pukertaitė
NUOTRAUKOS: LŠS archyvas

1. Šaudymo pratybos – vienos laukiamausių jaunųjų šaulių stovyklose.

2. Maskavimosi užduotis „tapk nematomas“.

KAIP PASIRUOŠI, TOKIĄ PAKOPĄ IR TURĖSI

Pakopinis mokymas Lietuvos šaulių sąjungoje apima platų žinių ir veiklų spektrą, todėl be tinkamo pasiruošimo apie aukštesnę pakopą gali tekti tik pasvajoti. Keturių pakopų sistema sukurta pagal Jungtinės Karalystės kadetų pajėgose taikomą pavyzdį.

Jaunieji šauliai atvirauja, kad pasiekti aukštesnę pakopą nėra lengva, tačiau stengiantis, atidžiai klausant instruktorių visi testai išlaikomi. Ruošdamiesi siekti aukštesnės pakopos, jaunieji šauliai žinias tobulina tiek teoriniu, tiek praktiniu lygmeniu. Jie mokosi apie organizacijos istoriją, studijuoja LŠS ir rikiuotės statusus.

Instruktoriai daug dėmesio skiria praktikai. Juk vien teorijos nepakanka atsidūrus miške ar kokiaje kitoje ekstremalioje situacijoje. Reikia mokėti pastatyti palapinę, įkurti laužą, galiausiai, deramai surišti mazgą. Instruktorių teigimu, dabarties jaunimas stokoja žinių higienos lauko sąlygomis srityje.

Ekstremalių situacijų temos – aktualios kiekvienam šauliui, todėl jos neaplenkiamos ir stovyklose. Moksleiviai mokomi, kaip susikomplektuoti išgyvenimo paketą, kaip veikti ekstremalių situacijų metu, nepasimesti.

LYDERYSTĖ IR SPORTAS

Ši tema svarbi šaulių ir jaunųjų šaulių mokymuose, nes sukarintoje organizacijoje vadovaujančias pareigas (būrio, kuopos vado) einantys asmenys turi turėti lyderystės žinių. Būtent šios kompetencijos ugdomos lyderio stovyklose.

Kalbinti jaunieji šauliai tvirtino puikiai suprantantys, kad lyderiu būti nėra lengva, tačiau dauguma pripažino, kad manantys tokių savybių turį. Plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės organizuotos stovyklos dalyviai tvirtino, kad lyderystės stovyklų vertė pirmiausia sietina su tuo, kad kiekvienas stovyklos dalyvis gali pats sau atsakyti į klausimą, ko jam dar trūksta iki tikrosios lyderystės.

III pakopą pasiekusi jaunoji šaulė Ugnė Milaikytė sakė, kad jos lyderystės gebėjimai dažniausiai atsiskleidžia ekstremalioje situacijoje, kai reikia priimti greitus sprendimus. Lyderystė svarbi ir kitose, ne šauliškose veiklose. Tarkime, jaunas šaulys Mikas Vildžiūnas aktyviai sportuoja, todėl neslepia, kad lyderystė padeda ir kitose veiklose. Jo atveju – siekti geresnių sporto rezultatų.

2

„Manau, kad lyderis turi būti sąmoningas, pasitikėti savimi ir komanda. Jis turi imtis iniciatyvos, kelti idėjas, siūlyti sprendimus, prisiimti atsakomybę už juos ir jų pasekmes. Esu lyderis tokiose srityse, kurias gerai išmanau, stengiuosi padėti komandai ir nebijau būti pirmas“, – pasakojo jaunas šaulys.

Jaunas šaulys Linas Ragauskas atviravo, kad į stovyklą važiuo be didelio noro. Tačiau nuvykęs įsitikino, kad buvimas šauliu jam yra labai svarbus, o jis pats priklauso „tinkamai organizacijai“, kurioje gali įgyti daug naujos patirties ir žinių. „Esu pareigingas, drausmingas, aš nebijau prisiimti atsakomybės. Galbūt man trūksta patirties ir griežtumo, bet esu pasiruošęs mokytis ir tobulėti. Manau, kad tikras lyderis turi turėti tvirtą ranką – ir metaforiškai, ir tiesiogine prasme. Dera atsakyti ne tik už savo sprendimus, bet ir už tai, kas lemia bendrą sėkmę. Būnant lyderiu, sunkiausia suprasti ir pripažinti, kad būrio nesėkmė parodo būrio vado spragas“, – sako L. Ragauskas.

TOPOGRAFIJA IR GERAS ŠAULYS

Šaudymas pneumatiniu ginklu – vienas laukiamausių jaunųjų šaulių stovyklose. Šaudant susipažįstama su saugaus elgesio su ginklu reikalavimais, ugdomas atsakingumas. Šių moksleivių atostogų metu Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-oji rinktinė organizavo dvi specializuotas stovyklas: topografijos ir radijo ryšio operatoriaus, gero šaulio ir orientavimosi vietovėje.

Gero šaulio stovyklose jaunieji šauliai susipažino su taiklaus šaulio užduočių specifika, mokėsi taiklaus šaudymo principų. Ypač daug emocijų ir džiaugsmo buvo bandant maskuotis. Po vertingų instruktorių pamokymų buvo praktinė užduotis – tapti „nematomam“. Besislepiantieji turėjo taip užsimaskuoti, kad kiti stovyklos dalyviai jų nerastų.

Topografijos ir radijo ryšio stovyklose jaunimas išmoko fonetinę abėcėlę, siūsti raportus, susisiekti radijo ryšio stotelėmis ir perduoti informaciją. Tie, kurie yra bandę tai daryti, puikiai supranta, kad tai nėra paprastos užduotys. Kalbėti reikia aiškiai ir tiksliai, nepainioti tam tikrų procedūrų ir laikytis nustatyto protokolo. „Nėra lengva viską atsiminti, – atviravo jaunas šaulys, – čia ne mobiliuoju telefonu kalbėti.“

Topografijos išmanymas ar bent jau pagrindų supratimas taip pat reikalauja susitelkimo ir kruopštumo. Jaunieji šauliai stovyklose išmoko naudotis kompasu, žemėlapiu ir nustatyti azimutą, tačiau vėl įsimintiniausias buvo praktinės užduotys. Einant poroje, reikėjo rasti žemėlapyje pažymėtas vietas, nustatyti jų koordinates.

Visuotinai sutarta, kad tobulėti būtina, nes būta ir sėkmingo užduočių vykdymo, ir nesėkmių, tačiau stovyklos, mokymai tam ir organizuojami, kad kiekvienas dalyvis tobulėtų, įgautų pasitikėjimo savimi ir toliau judėtų savo tikslo link. x

STIPRĖJA UTENOS ŠAULIŲ KARINIS RENGIMAS

1

TEKSTAS: Emilis Astikas
 NUOTRAUKA: Meda Bružaitė

1. Šaulių motyvacija dalyvauti lauko taktinėse pratybose vis labiau auga.

5

Iki šiol Plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės karinis rengimas, galima sakyti, buvo momentinis ir gana padrikas. Be rinktinės organizuojamų Bazinio šaulio įgūdžių, Pilietinio pasipriešinimo, Technikos atpažinimo kursų bei gana retų kovinio šaudymo pratybų, tik vienetai rinktinės šaulių turėdavo galimybių dalyvauti Lietuvos šaulių sąjungos organizuojamuose specializuotuose kursuose, tokiuose kaip kulkosvaidžio MG-3 ar taikliojo šaulio. Silpno šaulių karinio rengimo priešastimi, žinoma, galima laikyti ir pačių šaulių mažą aktyvumą, kas neleisdavo organizuoti lauko taktinių pratybų, o tam, kad šauliai palaikytų bent minimalius įgūdžius, Utenos „Žalčio“ 909-osios kuopos šauliai jungdavosi prie jaunųjų šaulių mokymų, kas, žinoma, yra visai kitoks ir ne kiekvienam priimtinas formatas.

DIDESNIS ŠAULIŲ SKAIČIUS – DIDESNIS MOKYMŲ POREIKIS

Prasidėjęs karas Ukrainoje suaktyvino visuomenę, šaulių rinktinės visoje Lietuvoje per gana trumpą laiką sulaukė ne vienos dešimties užklausų iš norinčiųjų papildyti šauliškos šeimos gretas. Utena – ne išimtis. Rinktinė pasipildė naujais, motyvuotais nariais, kas privertė ieškoti būdų, kaip stiprinti rinktinės ir kuopų veiklą, pradėta ieškoti galimybių, kaip stiprinti karinį rengimą ir suteikti žmonėms žinių, dėl kurių jie atėjo ir papildė organizacijos narių gretas.

Pirmas žingsnis. Reguliarūs, kas mėnesį organizuojami šaulių mokymai. Darbo dienomis, vakarais susirinkę šauliai mokosi ir prisimena bazinius individualius įgūdžius.

Pratybose dalyvauju ir mokausi, nes noriu būti pajėgus apginti savo šeimą, tėvynę, jei kas kėsinsis į tai, kas man brangu, – šaulys M. Arbočius.

Antras žingsnis – karinio rengimo planavimas ir įgūdžių vertinimas. Ne paslaptis, kad šaulių rinktinių bendradarbiavimas yra labai svarbus, norint sklandžiai ir kryptingai vykdyti šaulių rengimą. Taip, rinktinės skiriasi ir šaulių, ir personalo skaičiumi. Vienos labiau orientuotos į jaunimą, kitos – į karinį rengimą, tačiau mokytis ir dalytis gerąja patirtimi – būtina, nes prireikus visi kartu turėsime dirbti išvien ir vykdyti užduotis Tėvynei labui. Utenos rinktinė geruoju pavyzdžiu tapo Vytauto Didžiojo šaulių 2-oji rinktinė, kuri jau ne vienus metus organizuoja šaulių vertinamąsias pratybas, personalas ir metodininkai turi sukaupe nemažai patirties, kuria pasidalija su kitų rinktinių personalu. Būtent Kauno šaulių organizuojamos vertinamosios pratybos buvo tas postūmis, paskatinęs į Plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės 2023 metų veiklos planą įtraukti Utenos „Žalčio“ 909-osios šaulių kuopos vertinamąsias pratybas.

Tikslas mobilizuoja kuopos narius ir vadus trečiajam žingsniui – pasirengti vertinamosioms pratyboms. Tikslas kelia iššūkių, nes prieš visų įprastų Sąjungos, rinktinės ir kuopos veiklų atsiranda pratybų savaitgaliai su įvairiomis organizacinėmis, logistinėmis, aprūpinimo ir personalo problemomis bei iššūkiais. Kuopos šaulių žinių ir įgūdžių lygis stipriai skiriasi, per pakankamai trumpą laiką didelę naujų narių grupę turime apmokyti individualių įgūdžių, o likusios šaulių dalies įgūdžius suvienodinti, kad vertinamosioms pratyboms būtų pasiruošta tinkamai. Be pasiruošimo ir laiko nieko nebus, todėl jau pirmąjį šių metų ketvirtį pradėjome pirmuosius mokymus.

Pradžia. Lauko taktikos pratybos Šauliai į kovo ir balandžio mėnesį vykusias pratybas rinkosi pakankamai aktyviai, palyginti su įprastu dalyvavimu šauliškoje veiklose. Tai rodo, kad šauliams reikia pratybų, mokymų ir tai juos motyvuoja dalyvauti rinktinės veikloje.

Susirinko pakankama šaulių grupė, kad pratybos įvyktų ir būtų efektyvios.

Kovo mėnesio pratybos buvo skirtos individualiems ir komandiniams įgūdžiams, supratimui apie mažiausio karinio padalinio – skyriaus darbą: kovos rikiuotes, judėjimą, reakciją į kontaktą. Balandžio mėnesio pratybos buvo orientuotos daugiau į individualius taktinės medicinos įgūdžius ir darbą grupėse vykdant transporto bei žmonių patikrą objekto apsaugos ar kontrolės posto atvejais.

INSTRUKTORIAI IR ŠAULIŲ MOTYVACIJA

Padidėjęs Lietuvos šaulių sąjungos finansavimas atirša rankas rinktinėms ir ženkliai prisideda prie šaulių veiklos organizavimo. Kalbant apie pratybas, atsiranda daugiau galimybių samdyti kompetentingus instruktorius šauliams mokyti ir pasiekti geresnių rezultatų karinio rengimo fronte.

Šaulys M. Abročius po pratybų įvertino akivaizdų skirtumą. Pasak šaulio, tai buvo pirmosios pratybos, kuriose ne tik dalyvavo kompetentingi instruktoriai, bet ir suaugusiems šauliams organizuota veikla, kai nereikia derintis prie jaunųjų šaulių veiklos, visai kitokia. „Jspūdis, palyginus su ankstesnėmis pratybomis, nepalyginamas. Ypač patiko instruktorių darbas – aiškiai dėstoma teorija ir iškart pereinama prie praktikos. Nors pratybų metu buvo lengviau, nei tikėjau, lūkesčius daugiausia patenkino. Suprantu, kad sulig kiekvienomis tokiomis pratybomis tobulėsime, kad turiu dar labai daug ko išmokti ir suprasti, todėl norisi kuo daugiau tokių veiklų“, – sakė šaulys.

Ne paslaptis, kad dažnam šauliui trūksta tiek praktikos, tiek teorijos žinių. Prie trūkstamų dalykų šauliai ne retai pažymi ir priemonių trūkumą. „Visų priemonių, reikalingų pratyboms, pačiam nusipirkti labai sudėtinga, o rinktinė jų tiesiog neturi pakankamai. Per šias pratybas kažkas atnaujino žinias, kažkas pirmą kartą sužinojo apie žygio ir kovines rikiuotes, darbą skyriaus sudėtyje, taktinę mediciną. Visos šios žinios, mano manymu, yra neįkainojamos. Tai būtina kiekvieno šaulio pasirengimo dalis“, – mintimis dalijosi šaulys M. Abročius.

Dažna priešastis, kodėl šauliai nori įgyti įgūdžių, kuriuos galėtų pritaikyti ekstremalioje situacijoje ar karinio konflikto metu, noras gebėti apginti sau artimą. Tėvynę ir save. „Šauliška veikla suteikia daugiau pasitikėjimo savimi, vienybės ir stiprybės jausmą.

Mokausi, nes noriu būti pajėgus apginti savo šeimą, tėvynę, jei kas kėsinsis į tai, kas man brangu“, – patvirtina šaulys M. Arbočius.

PIRMOJI PRATYBŲ PATIRTIS

Šaulė G. Grigalė šaulės kelią pradėjo palyginus neseniai – praėjusių metų liepos 6-ąją. Tą dieną vyko pirmoji jos priesaika Tėvynei ir pirmoji rikiuotė. Pasak šaulės, jau pirmosios šauliškos žiemos antradienius ji leido Bazinio šaulio įgūdžių kursų mokymuose, kaip šaulė sako „naujų žinių ir naujokų „burbule“. „Pirmosios kuopos pratybos, vykusios šį pavasarį, atnešė daug jaudulio, galvoje sukosi daug klausimų: kaip tinkamai susiruošti kuprinę, kaip viskas vyks, ar užteks jėgų, kaip būsiu priimta jau susiformavusios komandos ir net kam man to reikia?.. Giliai įkvėpiau, užsidėjau liemenę, kuprinę ir aš jau Šaulių namų šurmulyje, tada miško prieigose“, – G. Grigalė prisiminė pirmus nedrąsius žingsnius kuopos pratybų link. Pasak šaulės, įdomūs lektorių pasakojimai, sukauptos patirties pasidalijimas su šauliais įkvėpė, o galimybė užduoti klausimus ir sulaukti išsamių atsakymų bei atlikti įdomias praktines užduotis skatina mokytis ir motyvuoja. „Laikas tiesiog praskriejo, tik kelias dienas apie pratybas priminė kojų raumenys ir jausmas, kad gal vis dėlto esu ten, kur turiu ir noriu būti. Antrųjų pratybų pasiruošimas jau buvo ramesnis, o atkeliavusi mano pirmoji lauko uniforma suteikė savos magijos ir motyvacijos. Šį kartą jau jaučiausi dalimi savo kuopos, savo skyriaus ir kiekviena paspausta ranka pasisveikinant, pasidalijimas arbata, bendros praktinės veiklos prie to ženkliai prisidėjo. Klausant lektorių ir matant visus šiuos šaulius, kurie savo laisvu laiku mokosi, tobulina žinias dėl savęs ir savo šalies, be galo sužavėjo. Noriu dar ilgai nešiotis šį jausmą“, – sakė šaulė G. Grigalė. x

Pirmoji lauko uniforma suteikė savos magijos ir motyvacijos, – šaulė G. Grigalė.

1

2

3

Pirmasis šaulių priesakas kalba apie tai, kad reikia ginti Lietuvos nepriklausomybę ir lietuviškąją žemę, tai labai svarbu.

1. Varžybų startas - šauliai pasiruošę įveikti visas kliūtis.
2. Varžybų vadovo raportas LŠS vadui.
3. Tokio pobūdžio varžybose gebėjimas tinkamai orientuotis vietovėje yra vienas iš sėkmės garantų.
4. Šaudymas kulkosvaidžiu nėra lengva užduotis. Reikia įgūdžių, pratybų ir išmanymo.

STATISTIKA SMALSIEMS

4 Dviejų dienų varžybose šauliai atliko net 12 skirtingų užduočių, kurios pareikalavo vadų atsakomybės ir vadovavimo žinių, didžiulės ištvermės ir komandinio darbo siekiant geriausio rezultato.

Šiais metais dėl geriausio skyriaus titulo varžėsi 10 skyrių iš skirtingų LŠS rinktinių. Svečių teisėmis dalyvavo skyrius iš KASP Žemaičių apygardos 3-osios rinktinės.

Per dvi dienas komanda, vykdydama užduotis, vidutiniškai (jei nepasiklydo) nuėjo apie 30 kilometrų. Buvo tokių, kurie pasivaikščiojo labiau.

Nešamos kuprinės svoris – 12 kg. Taip pat kiekvienas šaulys turėjo ginklą. Labiausiai „nepasisekė“ kulkosvaidininkui, kurio ginklas sveria apie 12 kg.

Pripučiamą valtimi skyrius turėjo įveikti 150 m pločio ežerą. »

4

GERIAUSIO ŠAULIŲ SKYRIAUS VARŽYBOS

6

TEKSTAS IR NUOTRAUKOS:
Valdas Kilpys

Balandžio 22–23 dienomis Viešvilės miestelio apylinkėse vyko Lietuvos šaulių sąjungos geriausio šaulių skyriaus varžybos. Užduotys – įvairiapusės ir unikalios. Kova vyko dėl kiekvieno taško...

5. Ankstyvą rytą Viešvilės gyventojus žadino sunkvežimį stumiančių šaulių šauksmai.

6. Kastuvėliai puikiai pasitarnauja vietoj irklų.

7. Žemaičiai didžiulę padangą vartalojo it pūkelį.

8. Paskutiniai žingsniai finišo link.

5

6

7

8

REZULTATAI

Skyriaus varžybos baigėsi kliūčių ruožo įveikimu ir emocingu komandų greitojo žygio finišu. Anksčiau finišavusios komandos palaikė atbėgančiuosius plojimais ir šūksniais. Garsiai skambanti muzika kėlė ūpą, apsikabinimai ir šypsenos kūrė džiugių nuotaiką.

Paramedikės džiaugėsi, kad apsieita be sunkių traumų ar sąmonės praradimo. Tiesa, būtina pasakyti, kad buvo savo jėgų deramai neįvertinusių šaulių, kurie turėjo baigti varžybas anksčiau. Tačiau tai nesukliudė komandoms, kad ir ne visa sudėtimi, garbingai užbaigti tai, kas pradėta.

1

2

3

Po finišo dažnas šaulys džiovinosi uniformą, valė ginklus. Po rezultatų skaičiavimo prasidėjo iškilminga apdovanojimų ceremonija. LŠS vadas plk. lt. Linas Idzelis režė ugingą kalbą apie dabarties aktualijas akcentuodamas faktą, kad varžybos vyksta visai netoli nuo sienos su Rusija. „Pirmasis šaulių priesakas kalba apie tai, kad reikia ginti Lietuvos nepriklausomybę ir lietuviškąją žemę, tai labai svarbu“, – sakė LŠS vadas.

Nugalėtojai tradiciškai pradėti vardyti nuo paskutinės vietos. Trečiąja vieta džiaugėsi Žemaitijos šauliai. Antroji vieta su itin nedideliu rezultatų skirtumu atiteko Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės šauliams, o nugalėtojais tapo Gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės šaulių skyrius. Jiems ir atiteko svarbiausias pereinamasis apdovanojimas, kurį nukalė kalvis šaulys Edgaras Gabševičius. Šiais metais masyvus akmuo, ant kurio pritvirtintas kalviško darbo „skydas“ su dvigubu kryžiumi, bus šiauliečių rankose.

Tiksli informacija pedantams: I vieta – 95 taškai, II vieta – 91 taškas ir III vieta – 91 taškas. Kadangi antrosios ir trečiosios vietos nugalėtojai pelnė vienodą taškų skaičių, aukštesnę vietą užėmė tas skyrius, kuris surinko daugiau aukštesnių vietų atskirose rungtyse. x

KAIP PARUOŠTI EKIPUOTĘ BAZINIAM ŠAULIO ĮGŪDŽIŲ KURSUI

TEKSTAS: Gabriėlius E. Klimenka ir
Eduardas Klimenka

NUOTRAUKOS: Vaidotas Okulič-Kazarinas

1. Bazinis šaulio įgūdžių kursas – būtent čia dažnas šaulys pirmą kartą pajunta, kokia yra kario duona ir kaip jis ruošiasi ginti Tėvynę.

Prieš Bazinį šaulio įgūdžių kursą (BŠJK) naujokai nuolat kelia klausimus: ką turėti pratybų metu? Ar geriau kompasas, kainuojantis 60 eurų, ar pakaks už 3,50 euro? Pabandysime trumpai papasakoti, kas ir kodėl reikalinga BŠJK pratybų metu.

Jokia ginkluotė ir įgūdžiai nepadės, jei žmonės neturės valios ir ryžto gintis, nejaus solidarumo vieni su kitais ir neturės savo herojų, į kuriuos norėtų lygiuotis.

Maža pastaba: šis tekstas parašytas remiantis Vilniaus Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Mato Šalčiaus 1015-osios mokomosios šaulių kuopos patirtimi. Nepaisant to, kad kitose rinktinėse gali būti kiek kitokie reikalavimai, bendri principai išlieka tokie patys. Jie galioja ne tik BŠJK, bet ir didelei daliai kitokių pratybų.

Spalva ir kaina. Prieš perkant kokią nors ekipuotės ar įrangos dalį reikia įsivertinti, kiek tavo šauliškoje tarnyboje bus svarbios pratybos miške. Jei planuoji nuolat dalyvauti pratybose, tada, žinoma, svarbu ir spalva, ir kokybė (pastaroji paprastai reiškia gerokai didesnę daikto kainą). Šiuo atveju spalvų nelabai ir pasirinksi, nes svarbu, kad ji būtų kariško tipo, maskuota ir pan. Miegmaišis su vienaragiais akivaizdu, kad netiks. Kad ir tas pats kompasas, jei pirksi mokomąjį už kelis eurus, gana greitai su juo prasikeiksi, nes jis puikiai tinka mokytis, bet keliauti su juo gana sudėtinga. Gerų kompasų kainos prasideda nuo kelių dešimčių eurų. Visiems kitiems ekipuotės ar įrangos elementams galioja tapatus principas. Žinoma, jei neplanuoji dalyvauti miško pratybose, tuomet gali pakakti įrangą pasiskolinti iš kitų šaulių ir per daug neišlaidauti. Nepaisant to, rekomenduojame bent jau dalį įrangos vis tiek įsigyti, nes ji pravers ir šiaip stovyklaujant, ir ištikus ekstremaliai situacijai.

Svoris. Ekipuotės svoris pasidaro labai svarbus, jei per dieną reikia įveikti kelias dešimtis kilometrų. Fiziškai nepasirengusiam asmeniui jos svoris gali tapti trukdžiu įveikti ir kelis kilometrus. Pamenu, kai dalyvavau BŠJK tarpinėse pratybose, mano kuprinė svėrė

24 kilogramus (neskaitant ginklo ir taktinės liemenės svorio). Baigiamosioms pratyboms svėriau kiekvieną daiktą, nulupau visas etiketes, „sausiąką“ išpakavau ir pasiėmiau tik tai, kas išties svarbu; taip kuprinės svorį pavyko sumažinti iki 16 kilogramų. Sutik, yra didelis skirtumas, kai ant kupros 16 ir kai 24 kilogramai.

Kilimėlis. Tas, kuris skirtas miegoti miške. Buvo toks atvejis, kai šaulys atsivežė tokį kilimėlį, kurį paprastai prie durų klojame, ir dar stebėjosi, kam jo čia reikės. Taigi, kilimėlis, kartais dar vadinamas paklotėliu, reikalingas daiktas, nes jis bus vienintelis daiktas, kuris miegantį tave apsaugos nuo šaltos žemės. Jų būna įvairių, tad reikėtų įsivertinti metų laiką, pratybų pobūdį ir pan. Jei žiema, tuomet reikia pasidomėti, kiek kilimėlis izoliuoja nuo šalčio, tikėtina, kad jis bus sunkus arba turės vieną blizgią dalį, vasarinis gali būti lengvas.

Miegmaišis. Įsivertink, kokių metų laiku vyks pratybos. Vasarą tikrai neverta temptis sunkaus žieminio miegmaišio, žiemą su demisezoniniu sušalsi į ragą. Todėl, jei planuoji šaulišką tarnybą sieti su mišku, tuomet tikrai prireiks bent trijų miegmaišių: žiemai, vasarai ir rudens bei pavasario sezonams.

Palapinsiaustė. Svarbiausia nusipirkti normalią palapinsiaustę, o ne kokį nors celofaninį apsiaustą apsaugai nuo lietaus. Taip pat geriausia, kad skyrius turėtų to paties modelio palapinsiaustes – tuomet jas, reikalui esant, galima sujungti vieną su kita.

Virvė arba atotampas. Šių dalykų reikės norint pasistatyti laikiną būstą iš palapinsiaustės. Virvė arba atotampas turėtų būti maskuojančių spalvų, tad tikrai netiks rožinės ar ryškiai raudonos. Virvė turėtų būti ne stora, tinka tokios, kurios vadinamos „parakordu“ (parašiutinė virvė). Jos reikėtų turėti 15 metrų. Jei pasirinkai atotampas, tuomet jų reikės maždaug 6 vienetų. Privalumai ir trūkumai: virvė yra lengvesnė, su atotampomis greičiau gali pasistatyti laikiną būstą.

Peilis. Baziniam kursui tikrai pakaks paprasto atlenkiamo ar turistinio peilio. Techniškai jo ir prisireiks tik virvėms pjauti bei sausam daiviniui atidaryti. Mažai tikėtina, kad peilį naudosi dar kam nors iš to, kas numatoma programoje. Dažniausios klaidos: neįgudę naudotojai labai dažnai neįvertina, koks pavojingas gali būti peilis, tad elgiasi su juo neatsargiai, tad neretas atvejis – smulkūs įsipjovimai į pirštą; kita klaida atsivežti Rambo stiliaus peilį. Nors jis ir atrodo kietai, iš esmės yra tik papildomas svoris. Taip pat netinka narų peiliai ir durklai.

Antkeliai. Be galo svarbus dalykas bet kokiaje išvykoje į gamtą, o pratybose, sakykime, yra privalomas. Kol esame jauni, atrodo, nieko baisaus paklūpoti baloje ar susitrenkti kelią krintant. Tiesa ta, kad kiekvienas toks atvejis pasijus, kai sulauksi 30 ar 40 metų. Dėvėk antkelius, saugok kelius! O kokius juos rinktis: išorinius ar vidinius? Šiaip iš esmės skirtumo jokio, svarbiausia, kad pačiam būtų patogų. Žinoma, kiekvienas gins savo mėgstamą variantą, tačiau tai, kas tinka vienam, kitam gali ir netikti. Pavyzdžiui, dažnas giria antkelius, kurie yra integruoti į kelnes, tačiau aš su tokiais ne kartą buvau skaudžiai susitrenkęs kelį; kitas peikia išorinius, nes jie nuolat smunka, o aš pasakyčiau, kad kaip tik šie gerai, nes puikiai laikosi, nors ką čia gali žinoti, gal mano kojos tik tokiems pritaikytos.

Repelentas. Jei pratybos vyks vasarą, tuomet repelentas nuo uodų ir erkių yra privalomas. Jei neturėsi repelento nuo uodų, po parą trukusių pratybų atrodysi kaip tas užtinęs kaimynas girtuoklis, nuolat besitrinantis prie parduotuvės. Repelentas nuo erkių irgi svarbus, net jei esi pasiskiepijęs. Kartais girdžiu, kad šauliai sako, jog jam repelentas nuo erkių nereikalingas, nes jis pasiskiepijęs nuo encefalito. Tai apgaulingas įsitikinimas, nes ne visada skiepai apsaugo 100 procentų, kita vertus, erkės perneša ir Laimo ligą, kuri irgi turi pasekmių.

Veido dažai. Kalbama ne apie moterišką kosmetikos rinkinuką, o apie maskuojamuosius dažus. Kad neišlaidautumėte, galima „susimesti“ keliese, tarkime, skyriuje, jei bus trys pakuotės dažų, jų pakaks visiems, o ir brolystės jausmas bus didesnis. Aišku, jei esi individualistas, tada pirkis asmeniškai. Kokius dažus pirkti? Paprastai jie būna dviejų tipų: pasta ir tepalas. Pasta būna tūbelėse ir kiekviena spalva parduodama atskirai (žalia, ruda, juoda). Pastos minusas – ji labai greitai nusivalo, tad teks dažnai taisyti makiažą, bet užtat lengvai tepasi net ir šaltu oru. Tepalas šaltu oru sunkiai tepasi, reikia pašildyti, tačiau jei jau užtepei ant veido, tada net ir norint nusivalys sunkiai. Tikėtina, kad jau ir triskart nusiprausęs po dušu kur nors būdamas darbe aptiksi už kokios ausies dažų likutį. Privalumas – visi dažai vienoje vietoje, be to, prie jų visada yra pridėtas veidrodėlis.

Rašymo priemonės ir užrašinė – visada pravartu turėti, nes gali būti, kad teks laikyti testus, užsirašyti koordinates ar kitą svarbią informaciją. Geriausia, jei priemonės būtų atsparios vandeniui, nes ne kartą šauliams teko testus laikyti lietuvi lyjant, o tada standartinės rašymo priemonės neveikia. »

2

3

2. Jei planuoji dalyvauti miško pratybose, asmeninis kompasas tikrai pravers.

3. Uniforma pratybų metu būtina, nes tai tavo darbo rūbas, be to, ji padės sutapti su aplinka ir būti mažiau pastebimam.

4. Viskas, ką susikrausi į kuprinę, slėgs tavo pečius, tad jos turinį planuok atsakingai.

Uniforma. Kartais šauliai klausia: ar galima pratybose dalyvauti vilkint ne uniformą? Atsakymas paprastas: tai yra mūsų uniforma, kitaip tariant, darbinis rūbas, tad klausimų, ar gali jos nevilkėti pratybų metu, net neturėtų kilti. Pravartu turėti dvi uniformas, nes vieną vilkėsi pratybų metu, kita bus kaip atsarginis rūbų kompleksas.

Kojinės. Parai bent trys papildomos poros. Kojines keisk, kai tik kojos sušlampa. Šlapios kojos gali būti peršalimo ir žaizdų ant jų priežastis. Karys sužalotomis kojomis tampa nemobilus.

Žibintuvėlis. Žibintuvėlis turėtų būti su raudonu filtru, nes taktinėje situacijoje nenaudojama balta šviesa. Tai daroma dėl dviejų priežasčių:

I. balta šviesa gali būti matoma už kelių kilometrų, tad galimai išduosi savo pozicijas priešui, raudona šviesa geromis oro sąlygomis jau gali būti nebeamatoma už 500 metrų;

II. judant tamsoje akys apsiranta per maždaug 20 minučių. Net trumpam įjungęs baltą šviesą, tu vėl ilgam laikui apanki, nes akims vėl reikia prisitaikyti prie tamsos. Naudojant raudoną filtrą akys praktiškai nėra paveikiamos šviesos, tad išjungus šviesą tamsoje matai taip pat gerai kaip ir prieš tai.

Higienos priemonės. Dažnai tenka pastebėti, kad į paros pratybas kai kurie neima jokių higienos priemonių, tačiau tai svarbi šaulio ugdymo dalis, nes, kad ir kas nutiktų, karys privalo rūpintis savo higiena. Nesirūpinant ja, greitai prasideda ligos, kurios karius žudo kartais net efektyviau nei priešas. Pratybose būtina laikytis higienos, nes tai turi tapti tavo įpročiu.

4

Taigi privalomai reikia turėti prausimosi reikmenis, dantų valymo priemones, o jei pratybos trunka ilgiau nei parą, tuomet bus reikalingi ir skutimosi reikmenys.

Katiliukas ir dujinė viryklėlė.

Poligonuose ar taktinėje situacijoje paprastai negalima kūrenti laužų, o šaltu oru kartais taip norisi šilto maisto. Tad čia geriausias sprendimas – dujinė viryklėlė (liaudyje vadinama primusu), nes ji patogiai, norint greitai pasišildyti maistą ar vandenį. Į ką atkreipti dėmesį: perkant viryklėlę, svarbu, kad nusipirktumėte jai tinkamą dujų balioną. Jie paprastai būna dviejų rūšių – su ventiliu arba praduriamas. Balionai būna įvairaus dydžio. Paros laiko pratyboms pakaks paties mažiausio, nes kuo jis didesnis, tuo daugiau sveria. Svarbu išsibandyti, kaip veikia viryklėlė ir ar tavo turimas katiliukas tinka ant jos virti vandenį.

Maistas ir vanduo. Kuo šaulys didesnis naujokas, tuo labiau mėgsta į pratybas imti karišką sausą daavinį. Tai nėra blogai, tačiau patyrusieji paprastai mėgsta namų maistą. Naujokai taip pat paprastai pasiima per mažai vandens, o jo turėtų turėti bent po 2–3 litrus 24 valandoms. Pravartu turėti greitų angliavandenių (saldainiai, šokoladukai ir pan.), nes sumažėjus cukraus kiekiui kraujyje šaulys pasidaro irzlus ir vangus, o jei matei tą snikersų reklamą su primadona, tai žinok, kad joje iš tiesų rodoma tikra tiesa. Saldumynus ir vandenį naudok kiekvieno stabtelėjimo metu.

Apsauginiai akiniai. Dalyvaujant pratybose miške, pravartu turėti apsauginius akinius. Ypač jei tenka judėti tamsiuoju paros metu. Dieną mes gana lengvai pamatome smulkias šakeles ir spėjame išsisukti, o tamsiuoju paros metu, labai tikėtina, į jas susižalosi akis. Akiniai apsaugo akis ne tik nuo šakų, bet ir šūvio metu iš ginklo išlekiančių šovinio tūčių.

Kuprinė. Pradėkime nuo to, kad kuprinė turi būti patogiai. Patogumas gali priklausyti nuo modelio ir žmogaus kūno sudėjimo, tad į šias detales nesigilinsime. Kas svarbu? Talpa – 80–120 litrų; daug išorinių kišenių irgi privalumas. Pravartu pasitreniruoti susidėti viską į kuprinę taip, kad tikrai žinotum, kur kas yra, ir kad svarbiausi dalykai būtų lengvai pasiekiami. Tarkime, tau teks tamsoje pasikeisti kojines, o jos kuprinės dugne. Pradedi viską traukti lauk, o čia jau judėti laikas. Svarbu, kad kuprinė nepraleistų vandens, nes lietuvių viduje viskas bus šlapia, o joje susikaupęs vanduo gali kuprinę pasunkinti keliais kilogramais.

Batai. Batai, ko gero, viena svarbiausių šaulio investicijų. Paprastai rekomenduojame pirkti „Zmberlan“, „Lowa“ ar kitus panašaus tipo batus, turinčius „Gore-tex“ membranas. Čia svarbiausia, kad batai nepraleistų drėgmės į vidų ir garintų ją iš vidaus. Žinoma, tokie batai kainuoja, tačiau įprastai jie ir tarnauja ilgiau net avint kasdien – penkerius metus batų tikrai turėtumėte nekeisti.

Į pratybas niekada nevažiuok avėdamas nepravačiusiais batais, tad jei pratyboms perki naujus batus, tuomet juos avėk bent kelias dienas, kad koja ir batas susidraugautų. Jei su neavėtais batais atvyksi į pratybas, yra didelė tikimybė, kad būsi kaip undinėlė po virtimo žmogumi, t. y. kiekvienas žingsnis bus it peilio dūris.

Paskutinis patarimas. Atvykęs į pratybas automobilio raktus įsidėk į nejudinamą kišenaite, nes kitaip gali tecti šukuoti visą poligoną jų ieškant. Jei raktus įsidėsi į kišenę, kurion dėsi ar iš kurios trauksi kitus daiktus, tikėtina, kad raktų neberasi. Įsidėjai raktus, užsegei kišenaite ir jos nelieti, kol nereikės važiuoti namo. x

MINOSVAIDIS **EXPAL 120-MX2-SM**

Šūvio nuotolis –
8 km

Paruošiamas šaudymui
greičiau nei per **1 min**

Transportuoja
16 minų

Lengvas veikimas
ir priežiūra

Mažos eksploataavimo
sąnaudos

Pritaikytas skirtingiems
reljefams

Paruošiamas atsitraukimui per
mažiau nei **90 sek**

Papildoma informacija

Ši minosvaidžių sistema – patikima ir atitinkanti NATO ginkluotės standartus. Mobilios ir universalios minosvaidžių sistemos su padidinta ugnies galia ir tikslumu leidžia pėstininkams ir artilerijai tinkamai reaguoti į taktinius poreikius vykdant netiesioginės ugnies paramą.

NEAPYKANTOS AUTOSTRADOS IR ŠUNKELIAI

TEKSTAS IR NUOTRAUKA:
Valdas Kilpys

Totalitariniuose režimuose neapykantos kurstymas yra viena esminių jo išgyvenimo sąlygų. Rusija čia pavyzdys. Tačiau ar gali nutikti, kad demokratinėse šalyse neapykanta taip pat turi tendenciją vienu ar kitu būdu prasiveržti? Kiek tai pavojinga?

Kuo tai gresia? Pirmiausia dingsta demokratinėms visuomenėms būdinga ir ypač reikalinga viešosios diskusijos platforma. Kai visi vienas ant kito griežia dantį, tyčiojasi, nerodo pagarbos, demokratinė sankloda miršta. Tuo metu dabartis reikalauja susiklausymo, budrumo ir galimybės greitai daryti sprendimus atsižvelgiant į neramų laiką.

Nuo neapykantos nukenčia ne tik konkrečioms grupėms priklausantys asmenys, daugiausia žalos patiria pati visuomenė, kurioje dėl neapykantos įsivyrėja nesaugumo atmosfera, griauianti tarpusavio pasitikėjimą ir taikų sambūvį.

Lietuvos atveju neapykantos apraiškas galima skirti perpus: pirmoji didelė neapykantos sanauja tvyro socialinėse medijose ir tiesiog internetinėje erdvėje, o antroji sietina su skirtingų socialinių grupių santykiais, apie kuriuos verta pakalbėti (ar bent įvardyti) atskirai.

NESENI PRECEDENTAI

Negrįždami į praeitį identifikuokime pagrindinius precedencius, kai neapykantos lygis Lietuvoje buvo pakilęs iki kritinio lygio. Kartais net bauginančio...

1. Lietuvą pasiekus kovo virusui ir paskelbus pandemiją visuomenė pasidalijo į kelias radikaliai priešingas grupes. Įvedus karantino ribojimus priešprieša dar labiau išaugo. Skiepy naudoti neigėjai atviru tekstu skelbė neapykantą besiskiepijantiems ir priešingai. Koronaviruso skeptikai neretai dirbtiniais būdais kėlė paniką, organizavo protestus. Dera būti atviriems: priešinga pusė taip pat nevengė prieš vakcinavimą nusiteikusių niekinimo, žeminimo ir stigmatizavimo.

2. Kiek silpnėsi susipriešinimas rusena ir periodiškai įsižiūbia kalbant apie gyvybės kultūros reikalus. Iliustratyviausias atvejis – bandymai priimti Stambulo konvenciją. Ji formaliai skirta kovoti su smurtu prieš moteris ir smurtą artimoje aplinkoje. Joje laikomasi požiūrio, kad lytis yra socialiai ir kultūriškai nulemtas vaidmuo, kurį reikia keisti. Radikaliems oponentams tai reiškia dalies kultūrinių, paprotinių ar religinių vertybių atsisakymą. Vėl pilasi kaltinimai, grasinimai ir skleidžiasi neapykanta.

3. Situacija su seksualinėmis mažumomis yra tiksinti bomba, kuri aktyvuojasi (bet, ačiūdie, nedetonuoja) įvairių daugiaprasmių renginių metu. Kita vertus, tenka pastebėti (ir tai rodo sociologiniai tyrimai), kad priešprieša ir neapykantos kiekis šioje srityje mažta.

4. Esama ir kitų įtampos židinių (požiūris į situaciją Ukrainoje, rezonansinių įstatymų priėmimas Seime ir pati Seimo veikla ir t. t.), tačiau visa tai nėra iš tolo nesiekia aukščiau išvardytųjų sričių neapykantos lygmenų.

VISKAS PRASIDEDA NUO ŽODŽIO

Amerikiečių psichologas Gordonas Allportas yra nustatęs penkis lygmenis bendruomenės gyvenime, kurie gana aiškiai parodo, kad neapykantos suveikėjimas prasideda nuo paprasčiausio žeidimo, žodinės komunikacijos.

Dėl aiškumo pateiksime juos visus su trumpais paaiškinimais:

1. neapykantos persunkti žodžiai (kurstymas);
2. vengimas, indiferentiškumas, pasyvi agresija. Ji pasireiškia tada, kai sukuriamas priešiška aplinka, asmuo nesijaučia saugiai, tačiau dar prie tiesioginių veiksmų neprieinama;
3. diskriminacija. Prasideda aktyvūs veiksmai, kurie trukdo normaliam diskriminuojamųjų gyvenimui;
4. išpuoliai. Nesistemingi veiksmai, keliantys ir fizinį pavojų;
5. naikinimas, tikėtina, genocidas.

Išdėsdami šiuos punktus, natūraliai kyla klausimas dėl kito pavojaus – o ką daryti, kad netaptum per daug atlaidus, toks visai be agresijos ir savo nuomonės? Mums, šauliams, tai ypač aktualu kalbant apie būtinybę stoti į kovą pavojaus akivaizdoje. Šioje vietoje itin pravartu žvilgtelėti praeitį ir prisiminti gerai žinomo ir mūsųose populiarus Ukrainos prezidento patarėjo Oleksijaus Aristovičiaus patarimus ukrainiečių kariams susidūrus su okupantų kariais.

KLASINĖ NEAPYKANTA IR PAGARBA PRIEŠUI

Kai Lietuva buvo sovietijos dalis, neapykantos kurstymas buvo paremtas valstybine ideologija. Komunistų partija ir jos sukurti valdžios institutai sukūrė išsistatą neapykantos sistemą. Jos pagrindas – marksistinė leninistinė ideologija, kuri vertė kovoti su „buržuaziniais nacionalistais“, siekti visuotinės komunizmo pergalės. Cenzūra, represijos ir net fizinis susidorojimas skatino nužmogėjimą, asmenį pavertė nereikšmingu. Visuotiniai buvo sutariama, kad dėl „šviesaus rytojau“ vienas kitas žmogus gali ir net privalo būti aukojamas.

Toks požiūris niekur nedingo. Tai, kas vyksta Ukrainoje, yra geriausias to įrodymas. Rusijos kariuomenės vykdomi karo nusikaltimai, Buča, barbariškas elgesys – tai nepagarbos žmogui išraiška. Tai net ne agresija, tai nužmogėjimas. Kalbėdamas savo tinklalaidėje O. Aristovičius akcentavo būtent žmogiškumą. Net karo laiku kiekvienas žmogus turi savo vertę ir, jei žudai priešą, dera atsimiti, kad gyvybę atimi vertę turinčiam asmeniui, kuris tuo metu klysta arba yra suklaidintas.

Tai nereiškia meilės okupantui. Priešingai. Tačiau svarbu suvokti, kad negalima neapykantos priešui grįsti nužmogėjimu. Recidyvistinis tyčiojimas, kankinimai, prievartavimai ir panašūs veiksmai yra iškreiptos sąmonės pasekmė. Kilusi nuo neapykantos kurstymo. Istorijos precedentai rodo, kad visuomet pralaimi tas, kuris savo valią kovoti grindžia nužmogėjimu. Trumpajame periode galima laimėti, bet ilgajame – tokios sistemos ir jų kariuomenės visuomet pralaimi. Būtent todėl visi Ukrainoje Rusijos kariuomenės įvykdyti ir jau įrodyti žiaurūs nusikaltimai yra tiesiausias kelias į pralaimėjimą.

Iš esmės panašus precedentas yra ir Sovietų Sąjungos griuvimas. Tai valstybė, kuri buvo pastatyta ant nužmogėjimo ir nužmoginimo ideologijos. Todėl išnyko palikdama dabarties Rusijai postimperialistinius troškimus, kurie ir yra viena iš svarbiausių karo kilimo priežasčių.

VIETOJE PABAIGOS

Kaip išlikti budriam, sveikai agresyviui ir pasirengusiam kovai šauliui vengiant destruktivios neapykantos? Pirmiausia, būtinas aiškus suvokimas, kad tikras gyvenimas yra šiaipus monitoriaus ar televizoriaus ekranu. Virtualios kovos yra svarbios, bet „analoginis gyvenimas“ vis dėlto svarbesnis.

Antra, būtina išlaikyti sveiką protą ir drąsą mąstyti savaip. Manipuliatyvus, kad ir patraukliais lozungais apkaišytas raginimas ko nors nekęsti – kelias į niekur. Įbrukti priešai ir dirbtinai sukelta neapykanta telieka silpniesiems.

Galiausiai, svarbus laisvės įsisąmoninimas. Tačiau laisvė yra ne daryti ar sakyti bet ką, o turėti atsakomybę ir siekti tiesos. Tai ypač svarbu melo ir manipuliacijos metu, nepaisant to, kad už tiesą šiuo metu galima nukentėti. Svarbu ir tai, kad tiesa nėra statiška. Ji yra ne daiktavardis, o veiksmazodis. Tai kelias, visuomenės demokratinis procesas, kuris su neapykanta neturi nieko bendro. x

1

8

1. Savitvarda ir neapykantos užkardymas yra nemenkas iššūkis.

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

KODĖL VERTA APIE TAI KALBĖTI?

Turbūt ne vienas pastebėjo, kad viešojoje erdvėje ir net buityje pastaraisiais metais daugėja nerimo, o jis yra neapykantos ir patyčių „tėvas“. Ypač tai jaučiama virtualiojoje erdvėje, socialiniuose tinkluose, kur rasti adekvačių, argumentuotų diskusijų yra nelengva užduotis.

SLĖPTUVĖS: KĄ DERĖTŲ ŽINOTI? I DALIS

TEKSTAS: Kęstutis Ščevinskas
NUOTRAUKOS: Valdas Kilpys

Slėptuvių klausimas Lietuvoje kol kas sprendžiamas vangiai. Tačiau jo aktualumas patvirtintas dideliu civilių žūčių skaičiumi Ukrainoje. „Trimito“ skaitytojams siūlome architekto, šaulio ir mūsų žurnalo bendraautoriaus Kęstučio Ščevinsko įžvalgą šia tema. Net jei Lietuvoje negalioja įstatymu nurodyta būtinybė įsirengti slėptuves kaip Šveicarijoje, Izraelyje, tai nereiškia, kad mąstantis šaulys to nedaro.

APDAIRUMAS PLANUOJANT

Neramumų metu vienas blogiausių sprendimų būtų sukviesti civilius asmenis į didelius pastatus (teatras, kino teatras, mokyklos sporto salės ir pan.), viliantis, kad jie yra pastatyti iš patikimų konstrukcijų ir gali apsaugoti nuo artilerijos ugnies. Dažnai pasiekiamas priešingas efektas, kai didelis civilių susibūrimas tampa tikslingu priešo taikiniu ir, kaip vėliau paaiškėja, tie pastatai, kurie turėjo apsaugoti nuo artilerijos, yra tam nepritaikyti ir lengvai sugriaujami.

Bendriausia prasme slėptuvė yra specialios paskirties pastatas ar patalpa, skirta apsaugoti nuo įvairaus pobūdžio pavojų. Karinis konfliktas pastaruoju metu tampa ypač aktualiu faktoriumi, todėl straipsnyje pateikiame tam tikras mintis apie slėptuvių įrengimą, kuriomis galima pasinaudoti planuojant naujo asmeninio namo statybas, rekonstruojant sodo namelį ar pertvarkant ūkinio ar kito pastato rūšį, kuris iki šiol aiškios paskirties ir neturėjo.

Straipsnyje yra atkreipiamas dėmesys į galimybę slėptuves išnaudoti kitoms paskirtims, kai yra taikos metas, todėl slėptuvės įrengimas nebūtų labai finansiškai skausmingas ją paprasčiausiai panaudojant kitiems tikslams.

FORMALUMAI

Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 28 straipsnyje yra numatyta, kad gyventojai, kurie užtikrina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų veiklą ekstremaliųjų situacijų ar karo metu arba turi jiems priskirtų būtinų užduočių, nuo jų gyvybei ir sveikatai atsiradusių pavojingų veiksnių, laikinai apsaugomi **slėptuvėse**. Gyventojai, išskyrus anksčiau paminėtus gyventojus, vykdančius užduotis, nuo jų gyvybei ir sveikatai atsiradusių pavojingų veiksnių laikinai apsaugomi **kolektyvinės apsaugos statiniuose**.

Mūsų šalyje galiojančiuose reikalavimuose yra numatyta, kad statant naują visuomenės poreikiams naudojamą pastatą (išskyrus religinės paskirties), kuriame vienu metu būna daugiau kaip 100 žmonių, arba aukštesnį nei 5 aukštų daugiabutį, jame ar jo priklausiniuose turėtų būti suprojektuotos ir pastatytos **priedangos**.

Priedanga – statinys, patalpa, inžinerinis įrenginys ar kitas objektas, galintis sudaryti sąlygas gyventojams trumpą laiką tarpą išvengti gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių oro pavojaus atveju,

taip pat apsaugoti nuo netiesioginio apšaudymo ar kitų kinetinių grėsmių karinės agresijos metu (atakų iš orlaivių, raketų, artilerijos ugnies sukeltų sprogdimo smūgio bangų, skeveldrų, nuolaužų ar atsitiktinių kulku).

Savivaldybių administracijos direktoriai Vyriausybės nustatyta tvarka nustato kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikį, organizuoja jų parinkimą, pažymėjimą ir parengimą. Šiuo metu šie darbai vykdomi.

Vyriausybės įgaliota institucija nustato slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų projektavimo ir įrengimo reikalavimus. Negalima teigti, kad mūsų šalyje tokių reikalavimų visai nėra parengta, nes šiuo metu galioja 2011 metais priimtas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus įsakymas, kuriuo patvirtintas „Slėptuvių parinkimo ir įrengimo reikalavimų aprašas“. Šis aprašas gana trumpas ir nekonkretus. Juo remiantis įrengtos slėptuvės būtų skirtos tik tiems gyventojams, kurie atsakingi už ekstremaliųjų situacijų valdymą. Kitaip tariant, darytina išvada, kad formaliai (teisinių nuostatų, reglamentuojančių dokumentų ir t. t.) taip pat turime ne pačią geriausią situaciją.

SUOMIJOS PATIRTIS, ARBA KO VERTA PASIMOKYTI LIETUVAI

Kol savo šalyje neturime reikalavimų ar rekomendacijų slėptuvių įrengimui, kitame „Trimito“ numeryje aptarsime nemenką Suomijos patirtį. Šioje šalyje išleistos rekomendacijos grindžiamos Suomijos Respublikos gelbėjimo įstatymu 379/2011, Vyriausybės reglamentu 408/2011 dėl gyventojų slėptuvių ir Vidaus reikalų ministerijos dekretu 506/2011 dėl S1 klasės gelžbetoninių gyventojų slėptuvių.

Sąmoningai teikiu konkrečius reglamentuojančių teisinių dokumentų pavadinimus, nes norintiesiems pasigilinti bus lengviau juos rasti internete. x

Bendriausia prasme slėptuvė yra specialios paskirties pastatas ar patalpa, skirta apsaugoti nuo įvairaus pobūdžio pavojų.

1. Kiekviena slėptuvė turi turėti įrengtas šarvuotas duris.
2. Slėptuvės durys Izraelio viešbučio rūsyje.

1

2

LUKAS VAIČIULIS: „INSTRUKTORIUS – TAI MOKYTOJAS“

1

10

TEKSTAS: Dovilė Pukertaitė
NUOTRAUKA: G. Grikša

1. Lukas Vaičiulis prieš pratyboms pasiruošusių šaulių rikiuotę.

Lietuvos šaulių sąjungos organizuojamuose mokymuose dažnai prieš šaulišką auditoriją stoji Lietuvos kariuomenės instruktoriai. Jie dalijasi savo patirtimi ir padeda šauliams suprasti sudėtingas, jiems tikrai nekasdienės karybos temas ir praktines užduotis. Aurimas Žvikas, didelės patirties Lietuvos kariuomenėje įgijęs instruktorius, veda Šaulio gelbėtojo, pirmosios medicininės pagalbos taktinėje aplinkoje kursų ir savo žiniomis dalijasi su šauliais. Paprašėme jo su „Trimito“ skaitytojais pasidalyti instruktoriaus patirtimi, netikėtais įvykiais kursų metu.

Kodėl pasirinkote mokyti kitus? Kokia Jūsų, kaip instruktoriaus, pradžia šaulių sąjungoje?

Mano kaip instruktoriaus kelias Lietuvos šaulių sąjungoje (LŠS) prasidėjo 2015 metais įstojus į šią organizaciją. Besikeičiančios geopolitinės situacijos akivaizdoje LŠS ėmė gausiai pildytis naujais nariais. Buvo akivaizdu, kad niekas tokiam šeimos pagausėjimui nebuvo pasirėngęs: trūko priemonių, infostruktūros, instruktorių. Teko imtis iniciatyvos organizuoti karinį rengimą kuopoje, vėliau – rinktinėje. Tuo metu neturėjome ne tik ginkluotės ir ekipuotės, bet ir mokymų programų. Pirmoji Bazinio šaulio įgūdžių kurso (BŠJK) laikinoji programa, kuri atnaujinta ir patvirtinta 2017 metais, užgimė 2015-aisiais.

Pati pradžia buvo sudėtinga. Aš pasiūliau visiems, kas nori pradėti, mokyti individualių įgūdžių. Mokymai vykdavo sekmadieniais nuo 7.00 iki 12.00 valandos. Norinčiųjų sekmadienį leisti mokymuose nebuvo daug, todėl komfortiškai dirbau su 10–12 šaulių. Tačiau vieną rytą į pratybas susirinko 86 šauliai ir komfortas baigėsi.

Nebuvo ekipuotės, ginklų, todėl treniravomės su pagaliais, muliažais, kas turėjo, atsinešdavo šratasyvdžio ginklų.

Labiausiai nusisekusios pratybos?

Tokių turbūt buvo ne vienos. Apskritai, mano požiūriu, nusiseka tos pratybos, kuriose žmonės turi lipti per save ir nugalėti. Tada atsiranda rezultatas. Jei susirenkame pastoviniuoti, pasiklausti, ką šneka instruktorius, ir po pratybų grįžti nepraliejęs nei lašo prakaito – tai ne pratybos. Gali būti labai motyvuoti šauliai, bet instruktorius tą motyvaciją gali labai lengvai nužudyti...

Kas mokymuose svarbiausia?

Labai svarbu išlaikyti susirinkusiųjų motyvaciją. Mokymosi procese visada atsiranda klausimų: ką aš čia veikiu? Kam man to reikia? Čia labai svarbu paskatinti šaulį, padėti jam nugalėti savo vidinius demonus. Instruktorius yra tarsi vedlys, kuris parodo kelią. Jis paskatina žodžiu, juokeliu ar patarimu, o keliu turi eiti pats šaulys.

Kas instruktoriaus darbe svarbiausia?

Instruktorius – tai mokytojas. Manau, kad tai yra gyvenimo būdas ir pašaukimas. Aš dažnai sakau, kad nesu svarbus, svarbus yra tas šaulys, kuris nori mokytis. Jis skiria savo laiką ir turi noro. Mano pareiga perteikti jam tas žinias, kurių reikia, kad reikalui esant jis galėtų jas panaudoti. Čia labai svarbu rasti priėjimą prie kiekvieno šaulio, nes mes visi esame skirtingi. Ne šaulio problema, kad jis nesupranta, tai yra mano problema, kad aš nerandu veiksmingų metodų ir būdų, kaip jam išaiškinti, kad suprastų.

Trys žodžiai, kuriais apibūdintumėte instruktorių.

Instruktorius yra nesvarbus. Ir tai reiškia, kad mes esame niekas be šaulių, kuriuos mokome. Nebūtų ką mokyti, nebūtų ir mūsų. Vien tik instruktoriaus antsiuvas manęs nepadaro instruktoriumi. Jei uždegi šaulius, motyvuoji, pravedei mokymus, šauliai išmoko tam tikrų dalykų, tada esi instruktorius.

Trys žodžiai, kuriais apibūdintumėte gerą mokinį.

Aš noriu žinoti / mokėti. Lengviausia dirbti su motyvuotu žmogumi ir be galo malonu matyti jo „alkanas“ akis žinių, kurias jis tiesiog ryte ryja.

Ar turite frazių, kuriomis motyvuojate šaulius?

Stengiuosi nebūti šabloniškas, todėl ir frazės mano nėra šabloniškos. Reikia stengtis prisitaikyti prie šaulio ir sakyti tai, kas tuo metu konkrečiam žmogui yra reikalinga. Juk nesakysi merginai: „Būk vyras.“

Juokingiausias nutikimas mokymų metu?

Vienas juokingiausių įvykių nutiko per BŠJK mokymus prieš kelerius metus. Šaulių grupėje buvo senjoras. Turėjome baigiamąsias pratybas Rūdninkų miške. Žiema, sniego iki kelių. Orientacinis žygis 15 km oro linija.

Prieiname vis prie jo ir teiraujamės, ar viskas gerai, ar nestreikuoja širdelė. Jis pagalvoja ir sako: „Truputį dusina, bet kai matau, kad tie jaunuoliai taip pat dūsta, tai viskas normaliai.“

Maloniai nustebinusi situacija.

Mes dirbame su žmonėmis, visada turime labai daug iššūkių, todėl reikia būti pasirėngus, kad „kažkas“ eisis ne pagal planą. Mane žavi šaulių mentalitetas: labai daug patriotiškų žmonių, turinčių aiškią motyvaciją. Vienas iš tokių epizodų, kuris labiausiai įsiminė, tai COVID laikotarpis, kai šauliai buvo maksimaliai susitelkę išspręsti iškilusius iššūkius patikros postuose, ligoninėse, skiepijimo centruose.

Kaip dažnai instruktoriui pačiam reikia tobulinti savo žinias?

Norint mokyti, reikia mokėti. Ir mokėti ne tik metodiškai perteikti žinias. Instruktorius pats turi tobulėti. Visada „gaudau“ kursus, kurie gali man suteikti papildomų žinių. Nuolat skaitau karinę literatūrą, domiuosi naujovėmis. x

Instruktoriams tenka didelė atsakomybė – tinkamai parengti šaulį ar karį, išmokyti jį teorines žinias tikslingai taikyti praktiškai.

KARAS, KURIS NIEKADA NESIBAIGIA

TEKSTAS: Vytautas Umbrasas
NUOTRAUKA: Eimantas Genys

Nuo seniausių laikų priešiškos valstybės kovoja ne tik tradiciniuose, konvenciniuose, bet ir „hibridiniuose“, t. y. „mišriuose“, karuose. Kažkas taikliai pastebėjo, kad ir Trojos arklys jau buvo tokio karo apraiška, nes pagrindinė hibridinio karo ypatybė kaip tik ir yra nuolatinis karinių ir nekarinių poveikių derinimas. Naujaisiais laikais terminas „hibridinio pobūdžio grėsmės“ bene pirmą kartą pavartotas 2005 metais JAV Gynybos departamento paskelbtame grėsmių nacionaliniam saugumui sąrašė. Kokias hibridines grėsmes šiuo metu laikome mums pavojingiausiomis?

1. Lietuvos karo akademijos patarėjas Vytautas Umbrasas.

Tai grėsmės valstybės infrastruktūrai, viešajam administravimui, kibernetinei erdvei, ekonomikai, energetikai, politiniam stabilumui, socialinei santvarkai ir kt., t. y. svarbiausioms valstybės funkcionavimo sritims ir – labiausiai – piliečiams, nuo kurių daugiausia ir priklauso valstybės atsparumas.

LABAI SVARBU SUVOKTI TIESĄ

Dažnai diskutuojama, kada galime sakyti, kad tai jau hibridinis karas, o kada – kad tik atskiros hibridinės įtakos. Ar terminas „hibridinis“ nėra klaidinantis ir atitinka šiuolaikinės karybos realijas? Tačiau šiuo metu svarbiausia ne teoriniai apibrėžimai, o pats faktas, kad priešas, stengdamasis surasti mūsų pažeidžiamas vietas ir destabilizuoti valstybę iš vidaus, veikia įvairiais būdais. Ir nors konvencinio karo grėsmė Lietuvai visada išlieka gana reali, ne mažiau svarbios ir hibridinės grėsmės, nukreiptos į atskiras sritis, kai, siekiant destabilizuoti mūsų valstybę, ją silpninti, pasitelkus propagandą skatinamas piliečių nepasitenkinimas, nepasitikėjimas, abejonės jos ateitimi, bandoma palaužti visuomenės valią priešintis.

Lietuvoje ypač jautrios priešo poveikiui sritys yra politika, kultūra, ekonomika, istorija, gynyba, socialinė sfera, tautinės bendruomenės, temos, susijusios su lietuvių dalyvavimu Holokauste. Skleidžiant netikras naujienas, dažnai koordinuotai, sąmoningai kurstomos piliečių nuotaikos. Ar apie hibridines grėsmes pakanka tik žinoti? Manau, kad tikrai to neužtenka, nes reikia gerai išmanyti, kas realiai vyksta tose srityse, ir mokėti sustabdyti priešo poveikį joms. Priešas visada stengsis klaidinti, todėl, kad jis negalėtų manipuliuoti, labai svarbu suvokti tiesą: išmanyti istoriją, realią situaciją, turėti tvirtus principus, ne tik formaliai būti ištikimam savo valstybei, bet ir tikru jos patriotu.

Lietuva, esanti artimoje Rusijos kaimynystėje ir šios pastangomis du kartus praradusi valstybingumą, jau neblogai tai supranta, nes su hibridiniu karu susidūrė, kai buvo sunaikinta Abiejų Tautų Respublika, ją kelioms valstybėms pasidalijus XVIII amžiuje, ir 1940 metais, Rusijai Lietuvą okupavus ir aneksavus. Pirmuoju atveju tam tikras ginkluotas pasipriešinimas vyko, tačiau valstybė jau buvo pažeista iš vidaus dėl korupcijos, piliečių smegenų plovimo, diplomatinio spaudimo ir pan. Antruoju atveju buvo skatinamas socialinis nepasitenkinimas, daroma įtaka politiniams sprendimams, piliečiai dezinformuojami, vykdomos provokacijos ir pan. ir tik tada įvesta Rusijos kariuomenė.

KOVA TARPTAUTINIU MASTU

Tuo metu mūsų padėtis buvo kitokia, nes veikėme vieni arba beveik vieni. Šiuo metu esame NATO ir ES nariai, todėl kova su hibridinėmis grėsmėmis remiasi ne tik nacionalinėmis, bet ir kolektyvinėmis pastangomis. Vis dėlto neturėtume kliautis vien sąjungininkais ir pamiršti, kad NATO ir ES dokumentai taip pat pažymi, jog ir kiekviena šalis narė turi rūpintis atsaku į hibridines grėsmes. Kaip tai daryti?

Lietuvos nacionalinio saugumo strategija numato, kad „kovoiant su hibridinėmis grėsmėmis būtina stiprinti visuomenės atsparumą dezinformacijai ir kitoms informacinėms grėsmėms, tobulinant švietimo sistemą, plėtojant kultūros paslaugas, ugdant kritinį mąstymą ir vykdant koordinuotas žiniasklaidos, medijų ir informacinio raštingumo programas bei strateginės komunikacijos kampanijas, stiprinant viešojo, privataus, mokslo ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą, plėtoti bendradarbiavimą NATO, ES ir daugiašaliais formatais kibernetinio saugumo ir kovos su dezinformacija srityje, siekiant ne tik stiprinti Lietuvos Respublikos gebėjimus bei pajėgumus šioje srityje, bet ir panaudoti turimas žinias bei kompetencijas kolektyvinio euroatlantinės bendruomenės saugumo labui“.

KAIP MUMS SEKASI?

Iš tiesų, gerėja Vyriausybės lygmens valstybės institucijų koordinavimas, kuriamas krizių valdymo mechanizmas, valstybės institucijos tobulina kibernetinės gynybos gebėjimus, didinamas energetikos ir ekonomikos sektorių savarankiškumas, ugdomas valstybės ir visuomenės atsparumas. Aktyviai veikia krašto apsaugos sistemos, Lietuvos kariuomenės padaliniai, Lietuvos šaulių sąjunga. Įvairių institucijų pastangomis identifikuojamos hibridinės grėsmės, teikiami siūlymai, kaip šioje srityje didinti valstybės atsparumą. Tačiau, deja, dar dažnai pasitaiko, kad ir mes patys savo nepakankamu pasirengimu sudarome tinkamas sąlygas priešui ardomąją veiklą plėtoti.

Pavyzdžiui, kodėl atsitiko taip, kad Lietuvos lenkų bendruomenė palankiau žiūri į Putino Rusiją nei rusų bendruomenė? Juk, atrodytų, mūsų strateginė partnerė Lenkija, kaip ir Lietuva, skiria tikrai daug dėmesio ir išteklių lenkų tautinės mažumos Lietuvoje švietimui ir patriotiniam ugdymui... Gal to nepakanka, gal kažką darome ne taip? Akivaizdu, kad lengviau suprasti, kaip atremti kibernetinę ataką ar neleisti priešui įsivrauti energetikos sektoriuje, negu,

Skleidžiant netikras naujienas, dažnai koordinuotai, sąmoningai kurstomos piliečių nuotaikos.

pavyzdžiui, demaskuoti dezinformaciją, ją atskirti. Tam reikia tikrai plataus išprusimo, ypač istorinio, nes priešas perrašinėja istoriją, kad parodytų puolamos valstybės neįgalumą, menkavertiškumą, net neturėjimą teisės egzistuoti.

Pagrindinė priešo veikla visada nukreipta į mūsų protus, nes galutinei pergalei pasiekti jam reikia juos užkariauti, gal net užkariauti širdis, kad bijotume, kad neturėtume valios priešintis. Manau, kad mums tai viena didžiausių grėsmių, todėl patriotizmo ir pilietiškumo ugdymas, švietimas, išsilavinimas, istorijos pažinimas – svarbiausi dalykai, kurių turime nepamiršti šiame kare, kad taptume mažiau pažeidžiami.

AUGINA SĄMONINGĄ PILIETĮ

Labai svarbu kiekvienam lietuviui įsisąmoninti, kad valstybė yra geriausias būdas tautai išlikti, gyventi ir klestėti. Jokie svetimųjų „patarimai“, pastabos, kritika ir ypač šmeižtas neturėtų šio supratimo išsklaidyti.

Kartu reikėtų atkreipti dėmesį tiems, kurie dirba šviečiamąjį darbą ir supažindina visuomenę su šalies istorija, ugdydami jos atsparumą propagandai (šiuo metu ruošiamasi aktyviau to mokyti) ir pilietiškumą, kad pilietiškumas ir ištikimybė savo valstybei nėra tapatūs patriotizmui, meilei savo Tėvynei, be kurios nebus motyvacijos ją ginti ar kurti.

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, ugdydama kariūnus, gerai supranta, kad be savo istorijos, be pilietiškumo ir patriotiškumo pamokų sąmoningas pilietis, kuriam jokie „hibridai“ negalės pakenkti, neužaugs. Šiomis vertybėmis remiantis ugdomas būsimas karys gali tapti karininku lyderiu, kuris prireikus bus pasirengęs dėl savo šalies paaugoti net gyvybę. x

FAKTŲ TIKRINIMAS INTERNETO VARTOTOJO KASDIENYBĖJE. I DALIS

TEKSTAS: Gertrūda Šitkauskaitė
NUOTRAUKOS: asmeninis archyvas

1. Vytauto Didžiojo universiteto Viešosios komunikacijos katedros profesorė, tyrėja, komunikacijos studijų kūrėja ir koordinatorė, žiniasklaidos kritikė Auksė Balčytienė.

Aktyvus naudojimas skaitmeninė erdve – neatsiejama technologijų naudotojų rutina. Kasmet stabiliai plečiasi interneto vartotojų ratas, į kurį vis dažniau įsitraukia įvairaus amžiaus asmenys. Svarbu nepamiršti, kad šioje erdvėje verda kiek kitoks gyvenimas, tačiau jame, visai kaip ir realybėje, egzistuoja asmenys ar grupuotės, įvairias platformas išnaudojantys saviems tikslams.

Faktų tikrinimas žurnalistams tampa atskiru žanru, o patikrintų faktų sekimas kiekvienam atsakingam informacijos vartotojui – neišvengiamybe dezinformacijos įsotintame pasaulyje.

Faktų tikrinimas – vienas iš procesų, padedančių stabdyti neteisingos informacijos vartojimą ir sklaidimą. Gebėjimas atpažinti tokią informaciją – ypač svarbi kompetencija ne tik žurnalisto, tačiau ir kiekvieno interneto platformų vartotojo gebėjimų sąrašė. Faktų tikrinimo svarbą akcentuoja Vytauto Didžiojo universiteto Viešosios komunikacijos katedros profesorė, tyrėja, komunikacijos studijų kūrėja ir koordinatorė, žiniasklaidos kritikė Auksė Balčytienė bei naujienų portalo DELFI.lt skilties „Melo detektorius“ vyriausioji redaktorė, faktų tikrintoja Aistė Meidutė. Su „Trimito“ skaitytojais jos sutiko pasidalyti savo įžvalgomis.

Pradėkime nuo pradžių. Papasakokite, kas paskatino domėtis faktų tikrinimu? Ar pastebite, kad susidomėjimas šia sritimi pasaulyje tendencingai didėja?

Auksė: faktų tikrinimas ieškant tiesos yra kaip tik tai, kas diktuoja kiekvieno profesionalaus žurnalisto darbo ritmą. Kita vertus, netruksime įžvelgti, kad tikrinti faktus, ieškoti tiesos, abejoti atsakymais ir vėl klausti – tai kiekvienai aktyviai problemų sprendimo užduočiai būdinga veikla. Taip dirba mokslininkai, mokytojai, žurnalistai, menininkai, kiekvienas ar kiekviena iš mūsų, kai susiduriame net ir su pačiais kasdieniškiausiais klausimais, kuriems iškart neturime paruošto atsakymo. Dabar turime sutikti, kad gyvename potiesos realybėje – informacijos šaltiniuose, kurie mus pasiekia pačiais įvairiausiais formatais ir būdais [socialiniuose tinkluose kaip „draugų“ rekomendacijos ar kaip informaciniai „brukalai“] – todėl „faktų tikrinimas“ įgauna visai kitokią, aukštesnio profesionalumo reikalaujančią vertę. Negana to, faktų tikrinimas žurnalistams tampa atskiru žanru, o patikrintų faktų sekimas kiekvienam atsakingam informacijos vartotojui – neišvengiamybe dezinformacijos įsotintame pasaulyje. Kad suprastų skaitmenizuotos informacijos stiprybes

ir grėsmes, informacijos vartotojai turi susipažinti su naujo tipo – platformizuota informacijos architektūra. Būtent tai didina dėmesį naujoms informacijos valdymo technikoms – tarp tokių yra ir faktų tikrinimas.

Aistė: faktų tikrinimu ir dezinformacijos demaskavimu susidomėjau 2017 metais, kai prisijungiau prie „Delfi“ vykdomo projekto „Demaskuok“. Jame analizavome propagandos atvejus bandydami paaiškinti, kaip naudojami skirtingi manipuliacijos informacija būdai, kokie jie paveikūs, kaip iškraipomi faktai. Dar po metų man buvo patikėta sukurti faktų tikrinimo padalinį. Tada ir gimė „Melo detektorius“, kuriame kartu su kolegomis faktų tikrintojais dirbuojamės iki šiol.

Manau, kad tikrinti faktus – esminis žingsnis, kurį turi atlikti kiekvienas žurnalistas, vykdydamas tyrimą, tad jaučiant aistrą žurnalistikai neišvengiamai jaučiama aistra ir faktų tikrinimui, tiesos atskleidimui. Faktų patikra – labai dinamiška žurnalistikos sritis. Kiekvieną dieną sėsdama prie kompiuterio nežinau, kokias istorijas atrasiu, kokius tyrimus atliksiu, taigi konkrečią temą, kuri domintų, įvardyti sudėtinga. Faktų tikrintojai turi būti labai universaliai, mums temas padiktuoja tendencijos – kokia klaidinanti informacija tuo metu populiariausia, kiek žmonių ji jau suklaidino ar tik suklaidins. Turime reaguoti atsivėlędami į konkrečių manipuliacijų keliamą pavojų ir į jas reaguoti, todėl geriausia mėgstamiausių temų neturėti, kad nesąmoningai nepradėtum būtenti jų atsirinkinėti dezinformacijos sraute.

Susidomėjimas faktų tikrinimu pasaulyje tikrai auga ir tai įrodo skaičiai. Ši žurnalistikos sritis atsirado maždaug prieš 20 metų ir per šį laiką išaugo iki 386 aktyvių ir dar 131 neaktyvių faktų tikrinimo organizacijos pasaulyje. Vien Europoje tokių organizacijų ir didesnių žiniasklaidos platformų padalinių yra 110. Kuo lengviau pasaulyje bus skleisti žinutes internetu, naudotis socialinių tinklų platformomis, tuo labiau faktų tikrintojų poreikis augs. »

Pastaruoju metu vis dažniau skaitome ir girdime apie informacines grėsmes. Kaip manote, kaip faktų tikrinimo svarba / poreikis pasikeitė per pastaruosius keletą metų? Kokį svorį, prasmę turi informacinių kanalų uždarymas, kurie kelia grėsmę informaciniam laukui?

Auksė: informacijos ribojimas, draudimas, kanalų išjungimas ar kokie kitokie technologiniai informacijos tėkmės ir cirkuliavimo stabdymo veiksmai, be jokios abejonės, yra svarbūs, aktualūs. Tačiau visada turime žinoti, kad tokių priemonių kaip TV transliacijos kanalų išjungimas naudojimas yra tik labai greito ir trumpo efekto siekiamybė. Tą padarius, galima laimėti šiek tiek laiko. Tai bene didžiausias laimėjimas. Kita vertus, turint laiko susivokti, atsiranda erdvės daryti apgalvotus sprendimus. Tačiau ilgai blogų siekių turintieji suras būdų, kaip strategiškai apeiti draudimus ir nukreipti „brukalus“ ar kitą kenkėjišką turinį kitokia linkme. Tad būdų, kaip atsispirti propagandai ir dezinformacijai, būtina ieškoti pasitelkiant tai, kas laiko patikrinta, – stiprinti profesionalią žurnalistiką. Juk tik profesionaliai dirbantys, atsakingai ir atskaitingai bei kokybišką žurnalistiką kuriantys žiniasklaidos profesionalai žino, kaip tikrinti, ką fiksuoti, kaip susieti ir kada parodyti: jie atsimena ir skaitytojams primena svarbiausias demokratinio gyvenimo tiesas.

Dar ypač svarbu kiekvienam būti atsparesniam – mokytis ir augintis įgūdžius, reikalingus susivokti ypač tirštoje informacijos erdvėje. Čia j pagalbą ateina tokios disciplinos ir procesai kaip medijų raštingumo ugdymas. Dažnai atrodo, kad medijų raštingumo temose kalbama apie medijų ypatybes ir pažintį su technologiniais dalykais. Tikrai ne tik tai. Čia svarbiausia yra individuali savivoka ir medijų sužadinto mąstymo treniravimas.

Aistė: faktų tikrinimo poreikis proporcingai auga didėjant socialinių tinklų įtakai, augant vartotojų generuojamo turinio kiekiui. Galima sakyti, kad internetas ir socialiniai tinklai atvėrė Pandoros skrynią. Nors be šių technologijų daugelis neįsivaizduojame savo gyvenimo, jų atsiradimas pakeitė mūsų bendravimo įpročius, suteikė daugiau galimybių, tačiau su jomis turėtų ateiti ir pareigos jausmas išsaugoti tiesą kaip absoliučią vertybę. Žinoma, kaltės dėl dezinformacijos plitimo negalima perkelti tik ant socialinių tinklų vartotojų pečių – egzistuoja ir koordinuoto neautentiško elgesio internete pavojus, kitų valstybių atliekamos įtakos operacijos. Taigi nemanau, kad artimiausiu metu faktų tikrinimo poreikis mažės. Manipuliacijas skleisti darosi vis pigiau, o jų kokybė

2

Kuo lengviau pasaulyje bus skleisti žinutes internetu, naudotis socialinių tinklų platformomis, tuo labiau faktų tikrintojų poreikis augs.

2. Naujienų portalo DELFI.lt skilties „Melo detektorius“ vyriausioji redaktorė, faktų tikrintoja Aistė Meidutė.

turi potencialą augti atsirandant vis išmanesnėms technologijoms, todėl turėsime įdėti dar labai daug pastangų, kad laimėtume kovą su dezinformacija.

Kaip kinta strategijos, komunikacijos temos, kurias renkasi melagingos informacijos skleidėjai, bandydami pasiekti ir neigiamai paveikti interneto vartotojus? Ar galėtumėte šių temų pokytį palyginti su tomis, kurios buvo aktualios, pavyzdžiui, prieš penkerius metus?

Aistė: dezinformacijos ir misinformacijos temos kinta nuolat pagal tai, kas tuo metu visuomenei rūpi, kas ją jaudina, pykdo, baugina. Taigi visos tos temos, kurios konkrečiu metu puikuoja pirmuosiuose naujienų portalų puslapiuose, tuo pačiu metu piktavalių greičiausiai jau yra išnaudojamos dezinformacijai skleisti.

Kalbant apie dažniausiai pasirenkamus būdus ir technikas, pastebime, kad dezinformacijos skleidėjai nesirenka labai sofistikuoatų ar inovatyvių būdų ir verčiau kliaujasi partizaninių žinučių skleidimu, stengdamiesi publikuoti kuo daugiau dezinformacijos vienetų kuo platesniam ratui. Toks dezinformacijos skleidimo būdas nereikalauja daug išteklių, šioms operacijoms atlikti nereikalingi kvalifikuoti kurios nors srities specialistai. Deja, tačiau net ir tokiais banaliais būdais paskleista dezinformacija randa savo vartotoją ir sugeba apgauti.

Kaip vertinate visuomenei pateikiamos informacijos situaciją Lietuvoje? Ar užsienio valstybėse vykstantis informacinis karas pasiekia ir mus? Kokios tematikos melagingi teiginiai yra populiariausiai vartojami?

Auksė: Lietuvoje, kaip ir kitose Vakarų šalyse, cirkuliuoja ganėtinai panašūs naratyvai: nesunku pastebėti – dezinformacija ir jos technikos yra linkusios kisti, tačiau melagienų kūrėjai nėra itin išradingi. Dezinformacijai svarbi ne tiek kokybė, kiek technologiškai agresyvios ir intensyvios atakos: melą skleisti nuolat, jo teikti daug, blaškyti ir atitraukti dėmesį. Akylesni skaitytojai ir žiūrovai, ypač tie, kas aktyviai seka, stebi ir revizuoja savas informacijos valdymo patirtis, netruks pamatyti ir užkardyti manipuliatyvias užmačias. Kaip jau sakiau – reikia mokytis valdyti savo mąstymą.

Aistė: žinoma, kad pasiekia. Labai dažnai į lietuviškas socialinių tinklų anketas patenka iš abejotiną informaciją

skleidžiančių užsienio portalų išversti tekstai ir žinutės. Dažniausiai verčiame iš anglų, rusų, kiek rečiau – iš vokiečių kalbos. Dezinformacija dažnai būna slenkanti. Neretai pastebime, kad, pavyzdžiui, klaidingos žinutės apie COVID-19 vakciną, kurios ateina į lietuviškus šaltinius, kitose pasaulio vietose, pavyzdžiui, JAV, jau buvo paskleistos prieš kelias savaites. Dezinformacija yra globali problema, todėl ypač svarbus faktų tikrintojų tinklų tarptautinis bendradarbiavimas. Vienas įdomesnių pavyzdžių, įrodantis, kad tie patys dezinformacijos naratyvai gali pasikartoti visiškai skirtinguose pasaulio regionuose, yra faktų tikrintojų bendruomenės sudaryta duomenų bazė #UkraineFacts. Joje nuo karo Ukrainoje pradžios skelbiami patikrinti faktai, susiję su karu (tiesa, šiuo metu duomenų bazė atnaujinama rečiau). Spustelėjus ant kiekvienos istorijos interaktyviame žemėlapyje galima matyti, kuriose šalyse ji pasikartojė.

Melagingų teiginių populiarumas dažniausiai priklauso nuo tuo metu vykstančių įvykių, aktualijų. Nenuostabu, kad įvairiose pasaulio šalyse pradėjus skiepyti gyventojus nuo COVID-19 socialinė erdvė užėmė nuo dezinformacijos šia tema. O šiuo metu su COVID-19 vakcinomis susijusi dezinformacija nebe tokia populiari, dažniau skleidžiamos melagingos žinutės apie karą Ukrainoje. Be to, nuo sausio mėnesio Lietuvoje stebime naują tendenciją – klaidinančias žinutes maisto ir maisto priedų tema, kurias išprovokavo sausio 24 dieną įsigaliojęs Europos Komisijos reglamentas kai kuriuose maisto produktuose naudoti svirplių miltelius. Klaidingų žinučių bangą šia tema sukėlė žmonių baimė, kad dabar jiems teks valgyti vabalus, maiste atsirastų nežinomų ar net nežymimų (kas yra netiesa) ingredientų. Prie šio bauginimo prisideda ir iš rusiškų portalų skleidžiama dezinformacija, esą Vakarų valstybių gyventojai bus priversti ar jau yra verčiami maitintis vabalais, kirmėlėmis ir panašiai. Tokios žinutės papildo vieną pagrindinių Kremliaus skleidžiamų naratyvų, esą Vakaruose viskas blogai, žmonės nelaimingi, neturtingi, išgyvena tironiją ir panašiai. x

Tęsinys kitame žurnalo „Trimitas“ numeryje.

Turime reaguoti atsižvelgdami į konkrečių manipuliacijų keliamą pavojų ir į jas reaguoti, todėl geriausia mėgstamiausių temų neturėti, kad nesąmoningai nepradėtum būtent jų atsirinkinėti dezinformacijos sraute.

EMILIJOS PUTVINSKAITĖS- PŪTVYTĖS 115-OSIOMS GIMIMO METINĖMS

TEKSTAS: Stasys Ignatavičius,
LŠS V. Putvinskio-Pūtvio
klubo prezidentas

Kiek pasimokiusi pradžios mokslus namie, vėliau Emilija tęsė mokslus Šiaulių mergaičių „Aušros“ gimnazijoje ir Mokytojų seminarijoje, o dar vėliau – Kaune, dr. J. Tumėno brandos kursuose ir Mokytojų profesinės sąjungos suaugusiųjų gimnazijoje. 1928 metais įgijo brandos atestatą ir 1930–1938 metais Vytauto Didžiojo universitete studijavo istoriją. Berlyne, Vokietijos archyvuose, surinkusi medžiagą, 1939 metais universitete apgynė diplominį darbą tema „Prūsų 1525 m. sukilimas“. Nuo 1938 metų pagal profesiją mokytojavo Kauno žydų gimnazijoje, 1940–1942 metais – Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Mokydamasi gimnazijoje ir universitete aktyviai dalyvavo visuomeninėje ir tėvo – Vlado Putvinskio įkurtoje Lietuvos šaulių sąjungoje. Nuo 1922 metų priklausė Kauno jaunųjų šaulių būreliui. 1929 metais subūrė šaulės moteris Šiauliuose, 1929–1930 metais buvo renkama Kelmės šaulių moterų būrio pirmininke, studijuodama Vytauto Didžiojo universitete, 1931 metais įkūrė studenčių šaulių korporaciją „Živilė“ ir jai vadovavo, 1934-aisiais įsteigė šaulių

Žymi visuomenės ir šaulių sąjungos veikėja, pedagogė Emilija Putvinskaitė (nuo 1938 metų – Pūtvytė) gimė 1908 metų balandžio 5 dieną Šiaulių apskr. Šiaulėnų valsč. Šilo Pavėžupio dvare nacionalinio judėjimo dalyvio, knygnešio, švietėjo, kultūros ir visuomenės veikėjo, būsimo Lietuvos šaulių sąjungos įkūrėjo, ideologo ir pirmojo viršininko Vlado Putvinskio ir Emilijos Putvinskienės (būsimos LŠS moterų šaulių garbės vadės) šeimoje. Kartu augę broliai ir sesės vėliau tapo žinomais šalies žmonėmis: Stasys – agronomas, Lietuvos kariuomenės savanoris, Nepriklausomybės Kovų dalyvis, Vyčio Kryžiaus ordino kavaliere, valstybės ir šaulių sąjungos veikėjas, Ona – pedagogė, visuomenės ir šaulių sąjungos veikėja, Sofija – visuomenės ir šaulių sąjungos veikėja, Vytautas – Lietuvos kariuomenės savanoris, Nepriklausomybės ir Klaipėdos atvadavimo kovų dalyvis, visuomenės ir šaulių sąjungos veikėjas. Sesutė Julija mirė dar kūdikystėje (gimė 1904, mirė – 1905 metais).

1. VDU studentų šaulių „Sajos“ korporacijos valdyba. Emilija Putvinskaitė per vidurį. Iliustracija iš VDU studentų šaulių kuopos leidinio „Studentas šaulys 1925-1935“. Kaunas, 1935

2. - 3. Atvirukas, kuriame užfiksuota korporacija „Saja“.

13

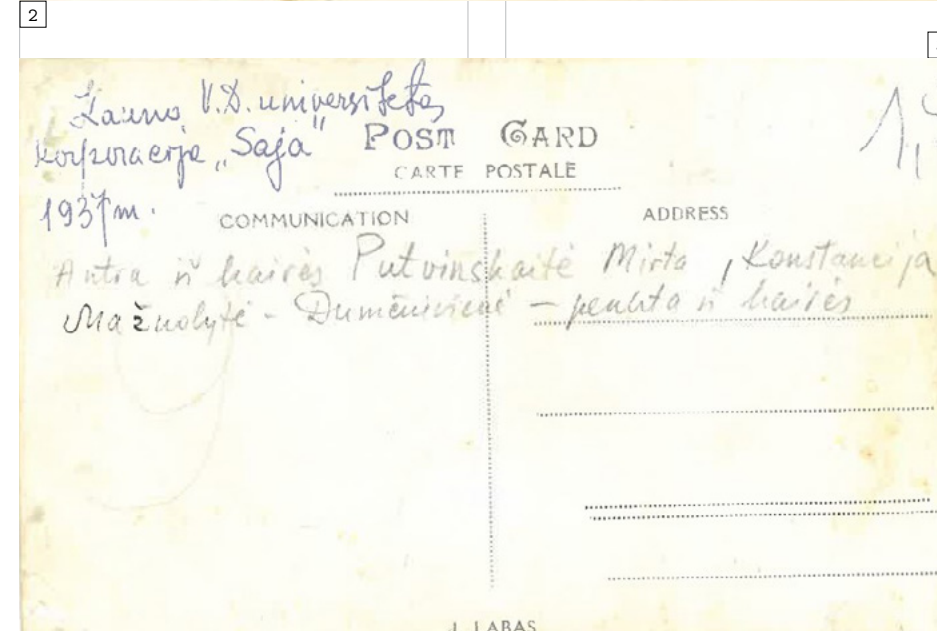
studentų korporaciją „Saja“ ir buvo išrinkta jos pirmininke. Jai pirmininkaujant, Kaune buvo atgaivinta Užgavėnių vaikštynių tradicija, organizuojami įvairūs kursai studentams, skaitomos paskaitos apie istoriją ir šauliškumą. Bendradarbiavo su Šaulių sąjungos žurnalu „Trimitas“ ir jam rašė apie studentų šaulių veiklą. Daug rašiusi ir moterų šaulių leidiniui „Šaulė“.

Nuo 1926 metų aktyviai reiškėsi ir Lietuvos skautų veikloje. 1928 metais vadovavo Kauno tuntui, buvo pakelta į paskautininkes, organizavo skautų stovyklas ir įvairias išvykas po žymias Lietuvos vietas. Apie skautų veiklą ir tikslus jos straipsniai buvo spausdinami „Skautų aide“.

1940 metų birželio 15 dieną Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą, mokytojavo Vilniuje ir, galbūt, tai ją išgelbėjo nuo tremties. Mama Emilija, broliai Stasys ir Vytautas buvo ištremti į stalininius lagerius ir kalėjimus – iš ten jau negrįžo... 1941 metų birželio 22 dieną prasidėjus Vokietijos ir Sovietų Sąjungos karui, Emilija birželio 23 dieną Vilniuje įsiliejo į lietuvių sukilėlių gretas, buvo išrinkta į Vilniaus miesto ir srities piliečių komitetą. 1942 metais persikėlė gyventi į Kelmę ir porą metų mokytojavo miesto gimnazijoje.

1944 metų vasarą, artėjant antrajai sovietinei okupacijai, pasitraukė į Vakarų Europą. Iš pradžių apsisusto Grolicho miestelyje (dabar – Čekijos Respublika), čia įsteigė lietuvių pabėgėlių vaikams vaikų darželį ir jam vadovavo. 1946 metais persikėlė į Miuncheną (Vokietija) ir buvo viena iš Miuncheno lietuvių gimnazijos steigėjų ir joje dirbo inspektore. 1946 metais Miuncheno pabėgėlių stovykloje buvo viena iš Miuncheno skautų tunto organizatore, vietininkė, 1948 metais tautinės skaučių seserijos stovyklos viršininkė, 1948–1949 metais skaučių seserijos garbės gynėja.

1949 metais Emilija Pūtvytė emigravo į Jungtines Amerikos Valstijas. Pradžioje apsigyveno Bruklina. 1950–1951 metais Maironio lituanistinėje mokykloje dėstė istoriją. 1952 metais pervažiavo gyventi į Hartfordą, tobulinosi šio miesto universitete. Dirbo įvairiose bendrovėse, kurį laiką Niuporto miesto koledže dėstė vokiečių kalbą. Nuo 1964 metų studijavo Rod Ailando universitete ir įgijo magistro kvalifikaciją, kas leido jai iki 1976 metų dėstyti istoriją Bristolio bendruomenės koledže. Atvykusi į JAV ir čia ėmėsi aktyvios visuomeninės veiklos. 1950–1951 metais buvo Niujorko skautų tuntininkė, vėliau patvirtinta JAV Rytų pakrantės skaučių vadove, 1958 metais išrinkta vyr. skautininkės pavaduotoja. Gyvendama Hartforde inscenizavo kelis skautiška tematika parašytus savo veikalus.

1952 metų pradžioje sesers Sofijos sūnui Vaidieviui Andriui Mantautui šeimos ratelyje iškėlus mintį atkurti išveivioje senelio Vlado Putvinskio įkurtą ir išpuoselėtą gausiausią ir garbingiausią tarpukario Lietuvoje veikusią organizaciją – Lietuvos šaulių sąjungą, E. Pūtvytė prisijungė prie organizacijos atgaivintojų branduolio [Organizacinis atkūrėjų branduolys]. Subūrė iniciatyvinę grupę, kurią sudarė Aleksandras Mantautas [iki 1938 metų – Marcinkevičius], Sofija Putvinskaitė-Mantautienė, V. A. Mantautas, E. Pūtvytė, plk. Mykolas Kalmantas (buvęs LŠS viršininkas), Eugenija Klupšienė, Alfas Valatkaitis [kiek vėliau į grupę įsijungė adv. Rapolas Skipitis, gen. Kazys Musteikis, Ona Pūtvytė-Tercijonienė, dr. Vincas Tercijonas, dr. Vanda Daugirdaitė-Sruogienė, Raminta Mantautaitė-Molienė, buvę Lietuvos Respublikos Vyriausybės nariai,

mokslo ir visuomenės veikėjai bei kiti] ėmėsi organizacinio darbo. Bendromis pastangomis ir kruopščiu darbu 1954 metų kovo 7 dieną Čikagoje, Lietuvių auditorijoje, minint V. Putvinskio mirties 25-ąsias metines, plk. M. Kalmantas susirinkusiesiems paskelbė apie Lietuvos šaulių sąjungos tremtyje atkūrimą (dabar – Lietuvos šaulių sąjunga išveivioje).

1954–1958 metais E. Pūtvytė buvo LŠST Laikinosios Centro valdybos narė, koordinavo moterų šaulių veiklą ir ryšius tarp organizacijos padalinių. Kartu su seserimi Sofija, jos vyru Aleksandru ir jų sūnumi V. A. Mantautais 1973 metais išleido tritomį „Vladas Putvinskis-Pūtvis. Gyvenimas ir parinktieji raštai“. Profesorė E. Pūtvytė mirė 1995 metų kovo 22 dieną Putname, Konektikuto valstijoje. x

KAUNO KONKĖ

TEKSTAS: Birutė Malaškevičiūtė

Kaunas – išskirtinis miestas. Bronius Kviklys, enciklopedinių leidinių „Mūsų Lietuva“ ir „Lietuvos pažnyčios“ autorius, kalbėdamas apie tarpukario Kauną, sakė, kad „Kauno istorija – žymia dalimi visos nepriklausomos Lietuvos istorija“. Šį posakį būtų galima taikyti ne tik konkrečiam miesto gyvavimo tarpsniui. Reto iš Lietuvos miesto istorijoje taip ryškiai atsispindėjo valstybės istorija kaip Kauno istorijoje: pakilimai ir nuosmukiai, sukilimai ir jų pasekmės, karai, įvairios epidemijos, naujos idėjos ir jų įgyvendinimas. XIX amžiaus antrosios pusės pirmaisiais dešimtmečiais pasijuto, kad Kaunas pradeda gyventi aktyvų ir intensyvų laikotarpį. Nutiesus geležinkelį kūrėsi pramonė, įvairios įstaigos, daugėjo darbo vietų, augo gyventojų skaičius. Plečiantis miesto teritorijai buvo reikalingos susisiekimo priemonės. Pėsčiomis galima įveikti įvairius atstumus, tačiau tai užtrukdavo gana daug laiko.

VISKAS PRASIDĖJO NUO GELEŽINKELIO

Kauno gyvenimą itin pakeitė XIX amžiaus antrojoje pusėje nutiestas geležinkelis. Miestas plėtėsi, augo pramonė, o su ja ir gyventojų skaičius. 1863 metais Kaune gyveno beveik 24 tūkstančiai gyventojų, o po trisdešimties metų (1893 metais) jų jau buvo beveik 62 tūkstančiai. Dar po ketverių metų – beveik 72 tūkstančiai. Tokį gyventojų augimo skaičių lėmė ir Kauno tvirtovės statybos – reikėjo darbo jėgos. Miestui didėjant atsirado transporto, galinčio vežti keleivius, poreikis. Iki geležinkelio nutiesimo diližanai Kaune veždavo į Varšuvą, Vilnių, Marijampolę. Beje, kelionė į Vilnių kainavo 3 rublius (tiek kainavo prabangūs išvežiniai vyriški

marškiniai, raudonųjų sūdytų ikų kilogramas – 2,5 rublio) ir truko ilgiau nei parą. Pačiame mieste keleivius vežė droškės (į puskarietę panašūs vežimai) ir kalamaškas (nedengti, dviviečiai vežimai). Daliai tarp miestinių keleivių persėdus į traukinius mieste pradėjo kursuoti ir diližanai, liaudyje praminti balagolais. Juose buvo iki dešimties sėdimų vietų, panašus keleivių skaičius dar galėjo stovėti. Kelionė gana pigi, todėl balagolai itin išpopuliarėjo tarp nepasiturinčiųjų: per 30 minučių už 3 kapeikas galima buvo nuvažiuoti nuo Kauno Rotušės aikštės iki geležinkelio stoties. Tokia pati kelionė (tik greitesnė) drioške dieną kainavo 30 kapeikų, naktį – iki 50 kapeikų.

KONKĖ PAJUDĖJO – MIESTAS MODERNĖJA

Metams bėgant Kauno gyventojų skaičių papildė ir tvirtovėje įsikūrę kariškiai. Kursavusios transporto priemonės nebetenkino išaugusių poreikių. Miesto valdyba nutarė, kad reikia įrengti tiems laikams vieną iš moderniausių transporto priemonių – arklių tramvajų – konkę. 1887 metais pasirašė koncesiją su šveicarų inžinieriumi Luisu Eženu Diuponu (jis gavo teisę nutiesti bei eksploatuoti bėgių tinklą). 1892 metų gegužės 24 dieną Rotušės aikštėje brangiais apdarais puikuojantis tuometei aukštuomenei, žioplinėjant smalsuoliams, šmirinėjant kišėnavigams, Kauno gubernatorius Nikolajus Klingenbergas atidarė arklių tramvajų nuo Rotušės aikštės iki geležinkelio stoties. Konkei leista judėti ne greičiau nei 13 km/val. Vagonai erdvesni nei balagoluose, čia buvo dešimt vietų pirmos (10 kapeikų) ir šešios antros (6 kapeikos) klasės. Moksleiviams išdalyti specialūs 50 procentų nuolaidos žetonai, galioję dėvint tik mokyklinę uniformą. Vaikus iki penkerių metų vežė nemokamai.

Pradėjus kursuoti konkei, išdidžiai pareiškta, kad Kaunas tampa europiniu miestu, kuriame diegiamos moderniausios naujovės.

„KAUNO KONKĖS NUOTYKIS“

Laikui bėgant, konkė iš naujovės tapo atgyvena, pajuokų ir anekdotų objektu. Prie to nemažai prisidėjo ir dažni nelaimingi atsitikimai: eidamas užsisvajoję,

už bėgių užkliuvo – griuvo, lipo į konkę, užkliuvo – po ratais papuolė, koks išsiblaškėlis tiesiog iškrisdavo iš vagono, šoko į važiuojančią konkę, neapskaičiavo – po ratais išsidrėbė; galvojo spės prabėgti prieš konkės arklį – kanopa į dantis gavo. Kartais tokie nelaimingi atsitikimai baigdavosi mirtimi.

1928 metų „Trimito“ žurnalo 8 numeryje pasirodė nedidelė žinutė „Kauno konkės nuotykis“: „Vasario 16 d. išvakarėse didelis Kauno jaunimo būrys, pasipiktinęs per lėtą konkės važiavimą ir labai ilgu stovinėjimu sustojimo vietose, atkinkė tempusią vagoną kumelaitę ir bendromis jėgomis apvertė konkę. Šis įvykis Kauno visuomenėje sukėlė daug juoko.“ „Lietuvos aidas“ vasario 17 dieną šį įvykį aprašė straipsnyje „Skraidančios konkės“: „Senoji apšepėlė konkė ties „Oazos“ kinematografu gulėjo skersai Laisvės Alėjos labai neestetiškoj pozoj ir kliudė gatvės judėjimui. Koks kipšas sugundė tą senę taip negražiai gatvę pasilervinti – sunku pasakyti.“ Visas paslaptis ir įvykio detales atskleidė „Lietuvos žinios“, paskelbusios, kad apie konkės vertimą mieste jau kelias dienas sklاندė gandai. Viskas vyko taip: „Vasario 15 d. apie 17 val. Universiteto technikos fakultete jau ėjo „debatai“, kaip, kur ir ką padaryti. Vieni siūlė konkę vežti muziejun, kiti teatran, tretį Nemunan skandinti. Buvo ir tokių balsų, girdi konkę studentams labai geras dalykas: už 20 centų važiuoji per visą miestą, o kitaip iš stoties maišelius tektų ant kuprų vilkti.

Technikų, kaipo specialistų, nuomonė paėmė viršų. Nutarta konkę gražiai ir atsargiai paguldėti ant šono. Griebtasi darbo. Apie 40 stud. ties Rotuše „okupavo“ vieną konkės vagoną. Į ją tik kažkaip pateko vienas Luošas invalidas. Laisvės alėja, ties Mickevičiaus gatvės kerte, būrėsi kuopelės studentų, kurie, matyti, kažko laukė.

Bet štai artinasi „okupuotoji“ konkė. Tuojau studentai ją apsupa, atkabina, arklį ir, įsikibę iš visų pusių, apsuka konkę, pastato skersai kelio ir apverčia ant šono. Tuojau visi išsilaksto, ir viskas nutyla.

Policija atsiranda tik po 10 minučių. „Liudininkai pasakojo, kad „invalidą“ studentai nešė išnešę iš konkės, o konduktorius, kaip laivo kapitonas išlipęs paskutinysis“.

1

2

3

4

Šį įvykį saldinių fabrikas „Birutė“ originaliai panaudojo savo reklamai: „Prieš Užgavėnes vėl vers konkę. Gana jums stimpamos kumelaitės tempiama konke važinėti! Gana jums krakmolinius saldinius valgyti, kad turime geriausių „BIRUTĖS“ fabriko saldinių, išleistų Užgavėnėms: „Vilniaus svajonė“, „Linksmi vaikučiai“, „Persikai“. Per Užgavėnes kiekvienas turi išmėginti ir įsitikinti, kad geresnių nėra.“

„PASENAU, PAVARGAU, ILSĖTIS VAŽIUOJU...“

Toks plakatas buvo užklijuotas ant konkės stoties sienos 1929 metų balandžio 15 dieną. Jis tapo atsisveikinimo su Kauno arklių tramvajumi, kuris miestiečiams ir svečiams tarnavo 36 metus 10 mėnesių ir 21 dieną, šūkiu. Per tą laiką vežta apie 100 milijonų keleivių („Lietuvos aidas“ ir „Rytas“ paskelbė 99 milijonus, „Lietuvos žinios“ – 100 milijonų).

„Lietuvos žinios“ su pasimėgavimu aprašė iškilmių smulkmenas: „16 val. jau susirenka burmistras, komendantas, tarybos nariai; pradeda griežti orkestras, o studentai visą laiką rodę „konkei“ [prie progos pasakyti – labai jiems naudingai] nepalankumą, dabar rodo didžiausią laidotuvių atkingumą.

Jie susirado jau kartą iškoneiktą vagono 5 nr. ir jį be arklio patys išsivežė. Vieni veža, kiti stumia, o tretį ant dangčio fokstrota šoka...“

Kaunas atgijo. Ir reikia stebėtis, kaip greit jo dešimt tūkstantinės minios užtvino gatves. Pagaliau po 18 val. išsirikiavę vagonai leidžiasi Laisvės Alėja Rotušės link. Viename vagone važiuoja burmistras, konkės savininkas, spaudos atstovai, kitose žingeidūs pillečiai.

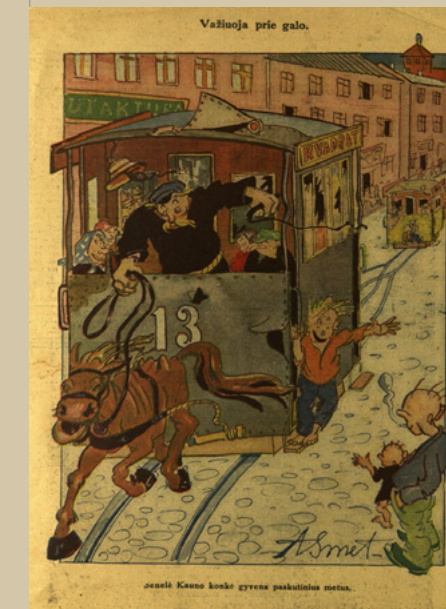
L. Alėja užtvinusį žmonių miniomis: trotuarai, alėja, brukas, langai, durys, balkonai – visur pilna žmonių, visi mosuoja, rėkia, juokiasi lydėdami paskutinį arklių tramvajaus kursą.

Arkliai nepaveža ir komendantūros kareiviai valo vagonų stogus, ant kurių pasirodo susėdo ir sustojo ne tik studentai, bet ir šunis susikėlė...

Pagaliau, atsidurta Rotušės aikštėje. Čia burmistras P. Vileišis pareiškia: „Kelionės galas, ceremonija baigta. O studentai, kurie nuvertė konkę, jei turi jėgų, tenuveža vieną vagoną į muziejų.“ Ir studentai tą padarė. Jie per bruką nutempė vagoną 5 nr. į Miesto muziejų. Tuom ir baigta komedija.“

Nutemptas į muziejų konkės vagonas taip ir netapo eksponatu: niekam nereikalingas lėtai puvo muziejaus kieme, virsdamas atliekų krūva. O tos dienos įvykius priminė gausios fotografijos, vėliau tiražuotos ir pardavinėtos kaip atminimo atvirukai. x

5

GEGUŽĖ

Gegužės 1 d. – 2004 metais Lietuva tapo Europos Sąjungos nare.

Gegužės 5 d. – 1908 metais Vilkaviškio apskr., Keturvalakių vlsč., Kunigiškių k., gimė pasipriešinimo sovietiniam okupaciniam režimui veikėjas, karybos teoretikas gen. štabo mjr. Vytautas Bulvičius. Sušaudytas 1941 metų gruodžio 18 dieną Nižnij Novgorodo kalėjime.

Gegužės 7 d. – MOTINOS DIENA.

Gegužės 7 d. – 1904 metais Lietuvai grąžintas lietuviškas raštas – SPAUDOS ATGAVIMO, KALBOS IR KNYGOS DIENA.

Gegužės 8 d. – 1945 metais nacistinė Vokietija pasirašė besąlyginės kapituliacijos aktą.

Gegužės 9 d. – EUROPOS DIENA.

Gegužės 11 d. – 1919 metais Kauno Rotušės aikštėje įvyko pirmoji Lietuvos karių priesaikos ceremonija.

Gegužės 11 d. – 1993 metais Lietuva tapo tikrąja Europos Tarybos nare.

Gegužės 12 d. – 1893 metais gimė vienas iš Šaulių sąjungos įkūrėjų, LŠS Centro valdybos vicepirmininkas Mikas Mikelkevičius. Mirė 1943 metų lapkričio 20 dieną Kaune.

Gegužės 12 d. – 1989 metais Kaune po Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Kauno skyriaus saugos būrių [žaliaraiščių] vadų ir aktyvo susirinkimo susikūrė LŠS atkūrimo iniciatyvinė grupė.

Gegužės 14 d. – PILIETINIO PASIPRIEŠINIMO DIENA. 1972 metais, protestuodamas prieš sovietinę okupaciją, Kauno muzikinio teatro sodelyje susidegino Romas Kalanta.

Gegužės 16 d. – 1945 metais Lazdijų r., Kalniškės miške, įvyko vienas atkakliausių ir didžiausių mūšių tarp Lietuvos partizanų ir reguliariosios sovietinės kariuomenės. Ulonų puskarininkio Jono Neifalto-Lakūno vadovaujami partizanai nukovė ir sužeidė per 400 sovietų karių. Žuvo 44 partizanai.

Gegužės 19 d. – 1991 metais Krakūnų pasienio kontrolės poste nužudytas posto pamainos viršininkas, šaulys Gintaras Žagunis.

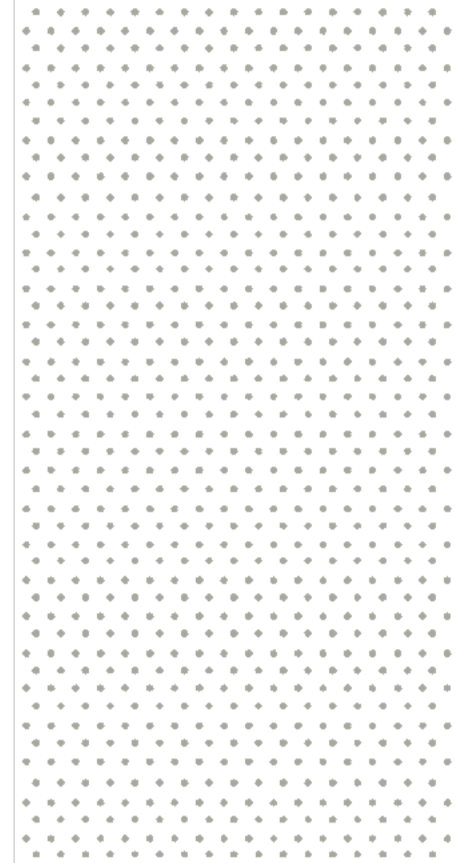
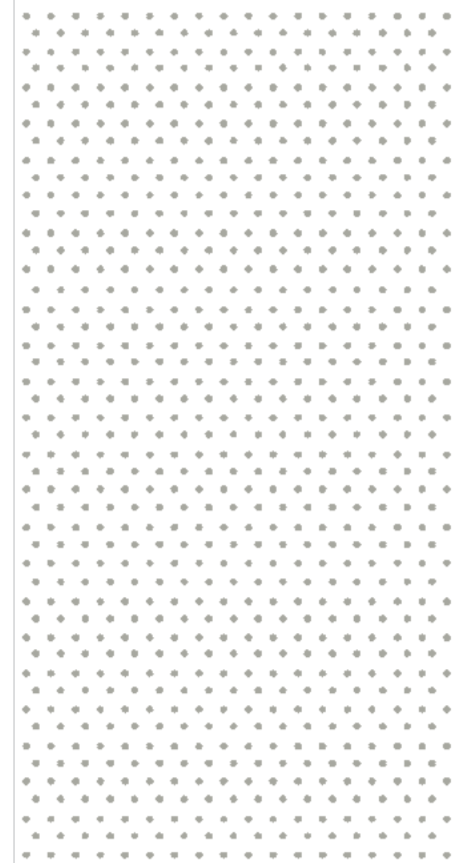
Gegužės 19 d. – 2010 metais atkurta studentų šaulių korporacija „Saja“. Įkurta 1934 metų lapkričio 11 dieną.

Gegužės 24 d. – 1936 metais įsteigta Vytauto Didžiojo universiteto studentų šaulių korporacija „Žvilė“. Pirmąją korporacijos pirmininke išrinkta Emilija Putvinskaitė.

Gegužės 26 d. – 1891 metais gimė Šaulių sąjungos veikėja, Centrinės šaulių moterų organizacinės komisijos pirmininkė Honorata Ivanauskienė. Mirė 1949 metų kovo 21 dieną Kaune.

Gegužės 27 d. – 1831 metais gen. Antano Gelgaudo vadovaujami Lietuvos sukilėliai sumušė carinės Rusijos kariuomenės dalinį. Priešas neteko 1 300 karių.

Gegužės 30 d. – 1826 metais Volynės gub., Lisove (Ukraina), gimė 1863 metų sukilimo prieš Rusijos carinę priespaudą Lietuvos karo vadas Zigmantas Šierakauskas. Mūšio metu sužeistas, pateko į nelaisvę ir 1863 metų birželio 27 dieną pakartas Vilniaus Lukiškių aikštėje.

ČIA UGDOMI LYDERIAI

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA

STIPENDIJA IR
KARIŲ SOCIALINĖS
GARANTIJOS

100% VALSTYBĖS
FINANSUOJAMOS
STUDIJS

3 BAKALAURO
STUDIJŲ
PROGRAMOS

PRASMINGA
IR GERBIAMA
PROFESIJA

TARNYBA VADO
PAREIGOSE

DINAMIŠKA
KARJERA LIETUVOS
KARIUOMENĖJE
IR NATO

WWW.LKA.LT

@karoakademija

+370 682 31072

@lietuvos_karo_akademija

LKA.ATRANKA@MIL.LT

lietuvos karo akademija

TRIMITAS

IR PRIEŠ ŠIMTMETĮ SKAITYTAS

+
Užsiprenumeruok
„TRIMITĄ“ ir
paragink kitą!

Žurnalas TRIMITAS leidžiamas kas mėnesį.

Žurnale TRIMITAS – šaulystė, karyba, istorija, kelionės, pasaulio pažinimas, išgyvenimo patirtys, lauko virtuvė ir galvosūkliai. Kiekvienam yra ką skaityti.

Žurnalą TRIMITAS galima užsiprenumeruoti Lietuvos pašto skyriuose ir internetu:

www.zurnaluprenumerata.lt
www.prenumeruok.lt

Prenumeratos kaina:

12 mėn. – 20 eurų
6 mėn. – 10 eurų
3 mėn. – 5 eurai